

Malmö Högskola

Mänskliga rättigheter 91-120

Vårterminen 2009

Handledare: Despina Tzimoula

Kabaréverksamhet, vuxenunderhållning och prostitution

En studie om trafficking av kvinnor för sexuella
tjänster till Cypern

Nerma Burdzovic

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Metod och material.....	4
1.3 Disposition	5
2. Teoretiska verktyg	7
2.1 Striktare immigrationsregler	8
2.2 Prostitution och trafficking.....	9
2.3 Lagen	10
2.4 Orsaker	12
2.5 Lösningar och tillvägagångssätt	13
3. Lagstiftning	17
3.1 Internationell	17
3.2 EU.....	19
4. Den historiska kontexten: Cypern	20
5. Del I analys: fallet Cypern	22
5.1 Lagstiftning	22
5.1.1 National Action Plan	24
5.2 Trafficking av kvinnor för sexuella tjänster	25
5.2.1 Det s.k. artistvisumet	26
5.2.2 Nya visumprocessen.....	28
5.2.2.1 Nya trender	29
5.2.3 Kabarégarna protesterar.....	29
5.2.4 Kvinnor som har fallit offer för trafficking.....	32

5.2.5 Situationen på norra Cypern.....	34
6. Del II analys: fallet Cypern	37
6.1 Vidtagna åtgärder	37
6.1.1 Åtal för trafficking	38
6.1.2 Härbärge för kvinnor som har fallit offer för trafficking	39
6.1.3 Informationsblad	39
6.1.4 Polisens anti-traffickingenhet.....	40
6.1.5 Sociala myndigheter.....	41
7. Sammanfattning och slutsatser.....	42
Litteraturförteckning.....	48
Bilaga 1 Lista över deltagare	51
Bilaga 2 Kontrakt för artister	52

1. Inledning

Trafficking av människor är slaveri i modern tappning. Det berövar människor deras grundläggande mänskliga rättigheter och friheter, det höjer den globala hälsoriskerna och bidrar till ökningen av organiserad brottslighet. Trafficking har en förödande effekt på individer som faller offer för det, som ofta får utstå psykisk och fysisk våld. Kvinnor luras ofta till att bege sig till ett okänt land där de har blivit lovade ett bra arbete, men när de anländer till destinationslandet hamnar de ofta i en situation av sexuell exploatering. Denna uppsats sätter fokus på de kvinnor som faller offer för trafficking för sexuella tjänster på Cypern. Dessa offer hamnar även i en omöjlig situation efter att de befrias från den som har exploaterat dem; som vittnen i rättsfall blir de otroligt sårbara. Att återvända till hemlandet är oftast inte en möjlighet som de har, men att stanna kvar på plats innebär ofta trakasserier och i vissa fall att återgå i gamla mönster. Cypern är litet både till yta och befolkning¹, vilket försvårar möjligheterna att skydda dem som har fallit offer för trafficking och som väljer att vittna.

Det är svårt att få fram exakta siffror om trafficking då det sker under ytan, men det beräknas att det är 800 000-900 000 människor årligen som utsätts för trafficking över nationella gränser,² vilket inte inkluderar de miljoner människor som blir utsatta för det inom det egna landets gränser. Omkring 80% av de som faller offer för trafficking är kvinnor och upp till 50% är minderåriga. Majoriteten av dem som utsätts för trafficking är kvinnor som sedan blir sexuellt exploaterade.³

Under min praktikperiod på svenska ambassaden i Nicosia fick jag möjlighet att följa ett antal trafficking konferenser samt bli involverad i en intern anti-trafficking grupp. Cypern används som destinationsland för trafficking med kvinnor för sexuella tjänster. Det finns en utbredd acceptans i samhället att utländska kvinnor arbetar inom kabaréerna, som är en typ av nattklubbar med vuxenunderhållning. Cypern är medlem i EU sedan 2004, vilket har bidragit till att man under de senaste åren tvingats vidta vissa åtgärder för att få bukt med den utbredda problematiken.

---

¹ Republiken Cypern, yta: 9251 km², antal invånare: 900 000.

² Gallagher, A. M (2006) "Triply Exploited: Female Victims of Trafficking Network Strategies for Pursuing Protection and Legal Status in Countries of Destination", I Van den Anker, C. L & Doornik, J (red.) *Trafficking and Women's Rights* (Chippenham: Palgrave Macmillan): 154

³ The Mediterranean Institute of Gender Studies "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus" (2007): 6

På grund av ökad internationell påtryckning har den Cypriska staten börjat inse vikten av problematiken med trafficking och insett att det krävs full insats för att man ska bekämpa det effektivt. Den cypriska staten vidtar olika åtgärder för att bekämpa problemet med trafficking, men detta undermineras genom ökad kabaréverksamhet samt ökat införande av utländska kvinnor.⁴

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att sätta fokus på de kvinnor som har fallit offer för trafficking för sexuella tjänster på Cypern, samt att identifiera var i problematiken har sin grund. I syftet ingår att undersöka vilka utvecklingar och framgångar har uppkommit på Cypern sedan EU inträdet och vad detta innebär för de kvinnor som är utsatta för trafficking. Eftersom trafficking för sexuella tjänster är ett stort problem och kränker kvinnors rättigheter vill jag med hjälp av teoretiska verktyg kort diskutera vilka tänkbara lösningar är identifierbara.

- Vad är de huvudsakliga orsakerna till trafficking av kvinnor för sexuella tjänster till Cypern och vilka är anledningarna till svårigheterna att bekämpa det? Är det tillräckligt att Cypern följer EU policy för att få bukt med problematiken?

1.2 Metod och material

I denna uppsats använder jag mig av en kvalitativ dataanalys. Materialet som analyseras är i textform, bestående av dokument, rapporter, tidningsartiklar och texter ur böcker, samt från muntliga anföranden och uttalanden under konferenser. Det finns två avsikter med dataanalysen; att komprimera och ordna datamaterialet så att det blir analyserbart; och att utveckla tolkningar av och perspektiv på den information som finns i materialet.⁵ Jag kommer att presentera olika teoretiska verktyg som sedan används för att göra en analys av det empiriska material jag har samlat.

Litteratur för den teoretiska delen av uppsatsen består i huvudsak av *Trafficking and Women's Rights* (red) (2006) C. L. van den Anker & J. Doomernik, *Legal Responses to Trafficking in*

---

⁴ The Mediterranean Institute of Gender Studies "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus" (2007): 15

⁵ Johannessen, A. & Tufte, P. (2003) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (Liber: Malmö): 106

Women for Sexual Exploitation in the European Union (2007) H. Askola, *Gender Trafficking and Slavery* (2002) Masika, R.

Den största delen av materialet och informationen rörande trafficking på Cypern är insamlat genom deltagande på trafficking konferenser i Nicosia under hösten 2008. *Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008*, som hölls för att uppmärksamma den Europeiska anti-trafficking dagen, samt den första NGO organiserade konferensen på Cypern *International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia*. På båda dessa konferenser fanns den Cypriotiska staten representerad, men även lokala och internationella NGO:s samt experter i ämnet. Jag har även fört inofficiella samtal med personer som på olika sätt kommer i kontakt med trafficking i deras arbete, för att få en större insikt i ämnet.

Annat insamlat material angående trafficking på Cypern är bestående av två rapporter, varav den ena är "*Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus*" (2007) publicerad av The Mediterranean Institute of Gender Studies som är en ickevinstdrivande organisation som främjar genusrelaterade projekt i Medelhavsregionen. Den andra rapporten berör situationen med trafficking på norra Cypern "*Women Trafficking in the Turkish Cypriot Community*" (2006) som är baserad på en undersökning genomförd av Prologue Consulting Ltd. För att komplettera med ytterligare information har jag använt mig av aktuella tidningsartiklar från lokaltidningarna Cyprus Mail och Cyprus Weekly. Jag anser att artiklar från lokaltidningarna är viktiga för insamlingen av uppdaterad information i ämnet, då statliga representanter, aktivister och intressegrupper uttalar sig med jämna mellanrum i tidningen.

1.3 Disposition

Första kapitlet är en inledning till ämnet där syfte och frågeställningar finns presenterade tillsammans med metod och material. Detta följs av *kapitel två* som är teoretiskt inriktat med en presentation av uppsatsens teoretiska verktyg. Mer specifikt handlar det om hur striktare immigrationsregler kan verka på trafficking, diskussionen kring trafficking och prostitution, vilken roll lagen har, vad orsakerna är till trafficking samt lösningar och tillvägagångssätt för att bekämpa det. *Kapitel tre* tar upp lagstiftning som finns angående trafficking och kvinnors rättigheter, internationellt och inom EU. Vidare presenteras det i *kapitel fyra* den historiska

kontexten för Cypern för att ge läsaren en kort bakgrund till den problematik som råder på Cypern och som sedan ska kopplas till vad detta kan innebära för trafficking av kvinnor för sexuella tjänster. Sedan kommer *kapitel fem och sex* som är inriktade på trafficking av kvinnor för sexuella tjänster på Cypern, dessa två kapitel har en uppbyggnad som varvar empiri med analys. Den första delen om Cypern behandlar lagstiftning i frågan, för att sedan inleda en fördjupning av trafficking av kvinnor för sexuella tjänster, vilket berör det s.k. artist visumet, nya visumprocessen, kabaréägarnas protester, kvinnor som har fallit offer för trafficking och situationen på norra Cypern. Den andra delen behandlar vidtagna åtgärder från den cypriotiska staten för att bekämpa trafficking, mer specifikt berörs åtal för trafficking, härbärge för kvinnor som har fallit offer för trafficking, informationsspridning för förebyggande, insatser från polisens anti-traffickingenhet och de sociala myndigheterna. Slutligen i *kapitel sju* presenteras en övergripande sammanfattning, för att sedan gå djupare in i en slutsats som är relaterad till frågeställningarna och kapitlet avslutas med mina egna kommentarer och reflektioner.

2. Teoretiska verktyg

I detta kapitel presenteras de teoretiska verktyg som sedan ska appliceras på problematiken kring trafficking av kvinnor för sexuella tjänster på Cypern. Mer specifikt berör det om striktare immigrationsregler har inverkan på trafficking, sambandet mellan trafficking och prostitution, förhållningssätt till lagstiftning, orsaker till trafficking samt lösningar och tillvägagångssätt för att bekämpa trafficking med kvinnor för sexuella tjänster. Heli Askola fångade mitt intresse med sin omfattande förståelse för trafficking, om dess bakomliggande orsaker och tillvägagångssätt för att bekämpa det. Christien L. van den Anker har ett intressant och tidsenligt kosmopolitiskt perspektiv på bekämpning av trafficking som bör uppmärksammas. Nedan beskrivs några av dessa två författares huvudsakliga argument. Förutom Askola och van den Anker, tas det upp synpunkter från bland annat Jane Freedman och Rachel Masika angående hur EU:s immigrationsregler kan påverka trafficking.

Den rådande debatten om trafficking för sexuella tjänster består av två olika delar. För det första finns det en diskussion om trafficking för sexuella tjänster kan tas upp som en feminism- och mänskliga rättighetsfråga, och i så fall vilket är det bästa sättet att göra det på utan att inverka på sexarbetares mänskliga rättigheter och friheter. För det andra finns det en debatt om bästa sättet att agera mot trafficking. I dagsläget är den juridiska modellens mantra dominerade som innebär åtala de som är inblandade i trafficking, skydda de som har fallit offer för trafficking och förebygga trafficking. Förespråkare för denna modell anser att målet är att stoppa trafficking och det bästa sättet att göra det är genom lagen. Motståndare till denna modell argumenterar för att åtal inte löser de systematiska problemen som är drivande för att trafficking ska fortlöpa.⁶

Askola skriver att eftersom trafficking av kvinnor för sexuella tjänster är ett fenomen som på komplexa sätt ökar de maktskillnader som finns mellan män och kvinnor baserade på genus är det till hjälp att undersöka problemet genom kritiska feministiska glasögon.⁷ Denna form av trafficking är särskilt könsspecifikt fenomen vilket åberopar svåra frågor om sexualitet, frihet, val, könsjämlighet och så vidare.⁸

---

⁶ McKinnon, S. "Sex trafficking" (2008), I Lind, A & Brzuzy, S. (red.) *Battleground: Women, Gender and Sexuality* (Greenwood Press): 532

⁷ Askola, H (2007) *Legal responses to trafficking in women for sexual exploitation in the European Union* (Portland: Hart Publishing): 8

⁸ Askola (2007): 15

2.1 Striktare immigrationsregler

När det gäller migrationsreglering har stater som mål att ha kontroll över immigration och särskilt att minska antalet illegala immigranter, enligt van den Anker. Detta har emellertid visat sig vara motverkande för att bekämpa trafficking – stängda gränser och lämplighetskriterier för legal migration tvingar fler människor in i illegal migration enligt van den Anker.⁹

Smarajit Jana (mfl) skriver att det argumenteras ofta för att begränsad rörlighet över gränserna, genom ny lagstiftning eller starkare implementering av redan existerande lagstiftning är ett sätt att bekämpa trafficking. Men enligt dessa författare är faktum att restriktioner istället kan verka för att stärka influenser av organiserad brottslighet. Den huvudsakliga motivationen för människor att vilja migrera är för att förbättra sin livsstandard. Ifall det inte är möjligt att migrera på lagligt vis hittar människor andra lösningar. Endast genom global strukturell politisk och ekonomisk förändring kan det skapas nya scenarion där användandet av trafficking är överflödigt. Möjligheter att immigrera skulle minska risken för att bli indragen i trafficking. Universell utbildning samt lika tillgång till information är också åtgärder som skulle minska risken för utsatthet.¹⁰

Globalisering, liberalisering och främjande av den fria marknaden har röjt vägen för rörelse av kapital och tjänster. Medan gränser har öppnats för handel, kapital, investeringar samt individer från rikare länder, har människor från fattigare länder inte erbjudits samma rörelsefrihet. Många länder har infört striktare migrationsregler för att hålla ute asylsökande och ekonomiska immigranter från fattigare länder. Även Masika påstår att i detta klimat av migrationsrestriktioner har trafficking blomstrat.¹¹

Freeman påpekar att genom att EU har vidtagit diverse åtgärder för att begränsa antalet asylsökande till Unionen har det resulterat i en utveckling av trafficking och människosmugglingsmarknaden. Man kan se det som en ond cirkel, då ju striktare regler EU inför desto större efterfrågan blir det på smugglare och människohandlare. Effekten av detta

---

⁹ Van den Anker, C. L. (2006) "Trafficking in Women: A Cosmopolitan Approach to Long-term Prevention", I Van den Anker, C. L. & Doomernik, J (red.) *Trafficking and Women's Rights* (Chippenham: Palgrave Macmillan): 182

¹⁰ Jana, S., Bandyopadhyay, N., Dutta, M. K. & Saha, A. "A tale of two cities" (2002) I Masika, R (red.) *Gender, Trafficking and Slavery* (Oxford: Oxfam): 71

¹¹ Masika, R (2002) *Gender, Trafficking and Slavery* (Oxford: Oxfam): 5

för kvinnor blir särskilt motsträvig, för kvinnor är under mer risk att utsättas för sexuellt våld och exploatering när de smugglas, och behovet att använda människohandlare lämnar dem sårbara för att tvingas in i prostitution när de anländer till EU.¹²

EU har lagt stor tonvikt på att bekämpa trafficking, men dessa åtgärder är placerade inom ramen för bekämpning av illegal immigration. Trots påståenden att de vidtagna åtgärderna är till för att skydda de som kan falla offer för trafficking är de i verkligheten oftast ett medel för att exkludera fler immigranter. Kriminaliseringen av smuggling och trafficking är i faktum inte ett skydd för kvinnor utan fokus sätts på att åtala de som utfört trafficking.¹³

2.2 Prostitution och trafficking

Det finns en stark koppling mellan trafficking av kvinnor för sexuella tjänster och prostitution. Inom feminismen finns det två synsätt på prostitution, den radikala och den liberala. Den radikala anser att all prostitution exploaterar kvinnor oavsett om det är medvetet val eller inte. Man ser den kvinnliga kroppen som sårbar, exploaterbar och att alla kvinnor som sysslar med prostitution är exploaterade och därför också oskyldiga. Detta innebär att alla kvinnor som rekryteras eller transporteras för prostitution är utsatta för trafficking, vilket gör att de är offer för trafficking oavsett om de accepterade att bli involverade i prostitution eller de förhållanden som det utövas inom. På grund av de strukturella faktorer som stödjer prostitution och de globala migrationsbestämmelserna, vilket resulterar i ökade svårigheter att migrera självständigt, har många om inte alla kvinnor som prostituerar sig inom västländerna exploateras till någon grad inom processen för migrationsassistens och är därför offer för trafficking. Det liberala synsättet å andra sidan anser att prostitution i sig inte är skadligt för kvinnor och att detta borde bli erkänt som legitimt yrke. Man gör en åtskillnad mellan dem som väljer att prostituera sig frivilligt och de som blir lurade eller tvingas in i det. Exploatering och trafficking sker när prostitution och de förhållanden som kvinnorna befinner sig i är påtvingade. Inom det liberala synsättet vill man ge makt åt kvinnorna och inte göra dem till offer.¹⁴

---

¹² Freedman, J. (2007) *Gendering the international asylum and refugee debate* (Chippenham: Palgrave Macmillan): 149

¹³ Freedman (2007): 149

¹⁴ Askola (2007): 33f

Det viktigaste enligt Askola är att feministers arbete mot prostitution och trafficking illustrerar sättet som trafficking är föreställd som ett resultat av en bredare väv av faktorer och det lägger tonvikt på behovet för en bredare analys av betydelsen och mekanismerna av globaliseringen av existerande sexindustrier, faktorerna som gör många kvinnor sårbara för exploatering, den ökade efterfrågan för sexuella tjänster samt inblandningen av organiserad brottslighet.¹⁵

2.3 Lagen

Askola argumenterar för att i ett försök att fullt ut förstå och reagera mot trafficking finns det inte utrymme för att ignorera faktumet att fenomenet är fundamentalt en manifestation av ett komplext urval av genusbaserade ojämlikheter. Därför är det nödvändigt att undersöka feminismens juridiska perspektiv för att kunna förklara de flertal roller lagen besitter då den potentiellt ger makt och främjar, men samtidigt begränsar och till viss del hindrar, konstruktionen av mer omfattande strategier för trafficking av kvinnor för sexuella tjänster.¹⁶

...any analysis of trafficking in women and the law that aims to provide a more comprehensive approach must come to grips with a very complex policy setting, in which questions about how the law incorporates and perpetuates common beliefs about 'female nature' or appropriate female behaviour have to go hand in hand with examining broad trends, global development and strategic opportunities and risks.¹⁷

Till skillnad från de så kallade tidiga feminister, som generellt ansåg att lagen borde och kunde vara opartisk och argumenterade för en reform inom systemet, utformade den andra fasen feminister en mer radikal attack mot synsättet att lagen var neutral, objektiv och rationell. Detta grundade sig på att lagen ansågs vara maskulin vilket berodde på att den endast hade grundat sig på manliga erfarenheter. Det mest kända argumentet kommer från MacKinnon som istället för att argumentera för att kvinnor antingen är det samma som män eller skiljer sig från män och borde behandlas därefter kommer med påståendet att kvinnor är

---

¹⁵ Askola (2007): 35

¹⁶ Ibid: 21f

¹⁷ Ibid: 22

dominerade av män. Denna situation är inkorporerad in i det juridiska systemet som behandlar kvinnor så som män ser dem, vilket utökar dras marginalisering.¹⁸

Det feministiska synsättet på lagen i dagsläget är att den är politisk och maktutövande. Feminister har ägnat sig åt att undersöka den till synes neutrala, rationella, objektiva, sammanhängande och autonoma ramverket av lagen för att avslöja hur strukturen och metoden av detta system i själva verket är ”gendered in a hierarchical way”.¹⁹ Feminister ser lagen och det juridiska systemet å ena sidan som orättvist, med ignorans för att genus²⁰ är ett fundamentalt element i den sociala diskursen för lagen, men det förankras också med grunden för diskriminering och förtryck. Lagen ses som delaktig i upprätthållandet av det manliga privilegiet. Men å andra sidan ser feminister även lagen som ett botmedel, inte minst för att en stor del av kampen för könsjämlighet har utkämpats i termer av jämlikhet inför lagen.²¹

De flesta feminister håller med om att det är nödvändigt med en reform av lagstiftningen kring prostitution i många länder med undertryckande lagar, men befästningen av den juridiska regleringen kring prostitution försvårar det. Detta är särskilt gällande när det kommer till en inkorporering av feministisk analys in i lagen, med dess inneboende spänning i att förstå att prostitution är ofta sexistisk och exploaterande, men samtidigt erkänna behovet av att stödja individuella kvinnor inom prostitution.²²

Det finns i huvudsak två allmänna feministiska lösningar, vilka kan delas in i det radikala och liberala feministiska inriktningarna. De radikala, som ser prostitution som exploaterande, ser på lagen från ett synsätt som ska skydda kvinnor som görs sårbara av den sociala och ekonomiska orättvisan och det manliga våldet. Detta innebär avkriminalisering av prostitution, men kriminalisering av de som drar nytta av det och vissa anser att även sexköp ska kriminaliseras. De liberala ser på lagen om prostitution från ett perspektiv där det innebär att eliminera diskriminering mot kvinnor inom prostitution och därigenom minska

---

¹⁸ Askola (2007): 24

¹⁹ Ibid: 36

²⁰ Termen genus refererar till den sociala konstruktionen av maktrelationen mellan kvinnor och män, och innebörden av dessa relationer för kvinnors identitet, status, roller och ansvarsområden. Genus är inte statistiskt eller medfödd men förvärvar social och kulturellt konstruerad mening därför att det är dess huvudsakliga sätt för att beteckna maktrelationer. Från: Crawley, H. *Refugees and Gender, Law and Process* (2001): 6f

²¹ Askola (2007): 36f

²² Askola (2007): 39, se även: O'Neill, M. (2011) *Prostitution and Feminism: towards a politics of feeling* (Polity Press): 33ff

gränsdragningen mellan bra och dåliga kvinnor. Detta kan innebära avkriminalisering av all form av inblandning i prostitution.²³

Flertalet problem har identifierats med FN:s anti-trafficking protokoll. Bland annat finns det en risk att konceptet trafficking stjäl uppmärksamhet från exploateringen av individen samt uppmåna skapandet av moralhierarkier, men även praktiska och juridiska barriärer mellan offer. Detta skulle ge möjlighet för de styrande att fördunkla de effekter som de politiska programmen har på migranters rättigheter.²⁴

2.4 Orsaker

Askola anser att tillgången för kvinnor för sexuella tjänster inte endast kan förklaras med fattigdom, men försäljning av sexuella tjänster är ändå synnerligen kopplat med komplexa ekonomiska och strukturella könsskillnader. Det globala utbudet av potentiella prostituerade utökas på grund av olika grundorsaker, vilket många av dem är relaterade till förankrad könsdiskriminering och ojämlikhet, men även våld mot kvinnor, tillsammans med den särskilda påverkan av globaliseringsmakter på dem som redan är utarmade och marginaliserade.²⁵

Askola belyser att det finns ett ökat antal analyser som ger uppmärksamhet åt att den expansion av sexindustrin som sker i många länder inte beror på det naturliga manliga begäret, så som det ofta påstås, utan som inom alla marknader är det entreprenörer inom sexindustrin som skapar och utvecklar efterfrågan för olika slags sexuella tjänster.²⁶

Askola identifierar att de grundläggande orsakerna till trafficking är relaterade till genus, så som diskriminering och våld mot kvinnor, etnisk bakgrund men även disfunktionella familjeförhållanden, detta tillsammans med ekonomiska och sociala anledningar så som arbetslöshet och feminiseringen av fattigdomen. Man kan inte dra slutsatsen att alla kvinnliga tredjelandsmigranter exploateras, men det är mot denna komplexa bakgrund bestående av könsbaserad diskriminering och maktlöshet som exploatering av kvinnliga migranter sker.

---

²³ Askola (2007): 39

²⁴ Van den Anker (2006): 184

²⁵ Askola (2007): 28f

²⁶ Ibid: 29

Dessa mönster förklarar varför det är till stor del kvinnor som är tredjelandsmedborgare som genom olika omständigheter väljer eller tvingas in i prostitution inom EU.²⁷

Van den Anker skriver att strukturella faktorer så som globalisering och förändringar i arbetsmarknaden, samt Europas utökning, har en viktig roll när det gäller utövandet av trafficking. Ett kosmopolitiskt angripande på grundorsakerna skulle anta frågan med trafficking som ett globalt problem då det till en del är orsakat av strukturella faktorer i den globala politiska ekonomin. En annan del av strukturella faktorer är relaterat till patriarkatet som är utbredd världen över samt kränkandet av kvinnors rättigheter. Det är därför nödvändigt att se på effekterna av globaliseringen med genusglasögon.²⁸

Könsfrågor måste också analyseras i relation till andra faktorer, så som nationalitet, etnicitet och klass för att kunna urskilja multipla former av kränkningar av de mänskliga rättigheterna som kvinnor utsetts för, enligt van den Anker. Dubbel diskriminering är en faktor som tas upp inom kosmopolitiska synsättet då grundorsaker som identifieras inte endast är kopplade till en särskild form av diskriminering.²⁹

2.5 Lösningar och tillvägagångssätt

Idén som Askola har om ett omfattande tillvägagångssätt innebär en full förståelse för olikheterna inom trafficking av kvinnor för sexuella tjänster och dess orsaker. Det föreslår någon sorts jämvikt – exempelvis att staters intressen och den europeiska politiken är balanserad gentemot individers mänskliga rättigheter oavsett om de är EU medborgare eller inte – vilket är efterfrågat men som inte är klart synligt inom nuvarande europeiska tillvägagångssätt.³⁰

Askola skriver att klassiskt avskaffande har visat att det inte är tillräckligt att kriminalisera exploatering ifall de underliggande ekonomiska, sociala och kulturella förhållandena som driver kvinnor in i prostitution och män till att köpa sexuella tjänster inte också blir belysta.³¹ Från ett feministiskt perspektiv behöver ett omfattande tillvägagångssätt mot trafficking

---

²⁷ Askola (2007): 31

²⁸ Van den Anker (2006): 193

²⁹ Ibid: 193

³⁰ Askola (2007): 7f

³¹ Ibid: 40

innefatta ett stort urval av faktorer som skapar, vidbehåller samt uppmanar det. Problematiken med trafficking har flera aspekter och det kan inte lätt anpassas till snabba lösningar.³²

Askola argumenterar för att en omfattande förståelse av trafficking innebär att erkänna att trafficking för sexuella tjänster finns i oavbruten följd, vilket det mesta av utspelar sig i vardagligt användande av makt och kontroll. Med tanke på de ökande globala skillnaderna i välstånd samt könsskillnader i inkomst, är den växande sexindustrin i världen ett oroande fenomen, vilket kommer med alla sannolikhet att exploatera ett stort antal missgynnade kvinnor vars val är allt annat än fria. Därför för att handskas med trafficking är det nödvändigt att ta itu med de olika faktorer som verkar som ett hinder för kvinnor å ena sidan samtidigt som det bibehåller den sexuella exploateringen. Det är inte tillräckligt att bara angripa problemet med trafficking genom brottslag utan det är nödvändigt att även minimisera och förebygga att kvinnor utsätts för sexuell exploatering, genom att överbygga de rådande könsojämlikheter som förser exploateringen samt tackla de sexistiska ideologier som stödjer prostitution. För att kunna uppnå förändring och en omfattande lösning krävs det att ha i åtanke ett komplext synsätt på könsrelationer, rådande trender samt vilken roll lagen spelar.³³

Enligt van den Anker sätter kravet på bevis för mycket press på kvinnor som har fallit offer för trafficking och vittnesskyddet är försumlig i många länder. Ett tillvägagångssätt för trafficking baserat på mänskliga rättigheter skulle inkludera att tonvikt läggs på offrets rätt till skydd, kompensation och integration, samt fokus på arbetsrättigheter och straffande av traffickingförbrytare. Ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjligheten till att sätta de som har fallit offer för trafficking i centrum och leder vägen ifrån smala immigrationsperspektiv. Ett lyckat rättighetsbaserat tillvägagångssätt för trafficking måste se alla mänskliga rättigheter som sammankopplade.³⁴

Van den Anker anser att ett av de huvudsakliga problemen med dagens tillvägagångssätt för att bekämpa trafficking är bristen att lägga tonvikt på förebyggandeåtgärder. Strategier för bekämpande av trafficking behöver involveras på ett högre plan där strävan är att skapa rättvisa i världen med en högre nivå av interdependens som skapar de strukturella faktorer

---

³² Askola (2007): 41

³³ Ibid

³⁴ Van den Anker (2006): 185

vilka är ännu mer viktiga för att påverka lokala och personliga förhållanden och val än tidigare. Ett bredare kosmopolitiskt perspektiv borde antas. Vilket skulle medföra två omedelbara fördelar: långsiktigt förebyggande skulle tas på större allvar samt att ett bredare synsätt på grundorsaker skulle vara i åtanke.³⁵ För att utveckla gemensam insats för långsiktigt förebyggande av trafficking behöver internationella organisationer och stater att rikta uppmärksamhet mot strukturella faktorer eller grundorsaker till migration i allmänhet och särskilt för trafficking. Bristen på könsjämlighet är en av de grundläggande grundorsakerna till trafficking av kvinnor.³⁶ Förebyggande är i huvudsak fokuserad på utbildning och spridning av information till unga kvinnor om trafficking. Men en viktig faktor som inte nämns så brett i dessa sammanhang är den ekonomiska situationen i ursprungsländerna i allmänhet och i synnerhet de kvinnor som blir utsatta för trafficking eller är sårbara inför det.³⁷

Långsiktiga åtgärder borde fokusera på att sociala och ekonomiska policyn ska ha som mål att ta itu med grundorsaker till trafficking i både ursprungsländer och destinationsländer. I ett kosmopolitiskt tillvägagångssätt har länder skyldigheter som går bortom deras egna landsgränser.³⁸ Van den Anker menar på att "A further important part of the cosmopolitan agenda is the call for the establishment and development of democratic forms of global governance. [...] global justice requires cosmopolitan democracy and cosmopolitan democracy would lead to better implementation of global justice: a more equal distribution of resources and freedom of movement."³⁹

Åtgärder vidtagna för att motverka grundorsakerna till trafficking, så som fattigdom och könsdiskriminering kommer i allmänhet att även medföra positiva effekter på andra områden, enligt van den Anker. Trafficking borde diskuteras utifrån en kontext med rättigheter för alla. Vilket innebär att inkludera alla kvinnor som är bosatta i Europa och inte endast Europeiska kvinnor. Men ett lyckat tillvägagångssätt för att bekämpa trafficking behöver även beröra en djupare analys av de faktorer som påverkar aktörer i traffickingprocessen.⁴⁰

---

³⁵ Van den Anker (2006): 185

³⁶ Ibid: 186

³⁷ Ibid: 187

³⁸ Ibid: 191

³⁹ Ibid: 194

⁴⁰ Ibid: 195

Problemet med trafficking kan inte endast bekämpas med referens till universell moral och juridiska normer. Det finns en problematik med implementeringen av de redan existerande lagarna. Van den Ankers vision är att i det stora hela skulle ett kosmopolitiskt tillvägagångssätt bidra med konfliktlösning, minskad fattigdom och ojämlikhet, skydd av miljön och skydd av mänskliga rättigheter. Åtgärder så som global beskattning, skuldreduktion och ett rättvist globalt handelssystem, samt mer öppna gränser skulle bidra till ett långsiktig förebyggande av trafficking genom att angripa dess grundorsaker.⁴¹ Detta innebär att anta en strukturell förändring av det rådande systemet av global kapitalism, ta hänsyn till förslaget för öppna landsgränser för att undvika kriminalisering av migration, ha i åtanke kosmopolitisk demokrati och sikta mot att skapa fred genom lösningar där båda parter vinner istället för genom väpnade konflikter.⁴²

---

⁴¹ Van den Anker (2006): 195

⁴² Ibid: 195f

3. Lagstiftning

Nedan tas det endast upp några enstaka konventioner som är särskilt viktiga för ämnet trafficking av kvinnor för sexuella tjänster. Det ger en grund för de åtagande som den cypriotiska staten har valt att göra och visar på vad de behöver implementera i sin egen lagstiftning för att inte strida mot detta. Det nämns även Cyperns ratificering av dessa och om det föreligger några reservationer.

3.1 Internationell

UN Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children till UN convention against Trans-national Organized Crime, antogs 2000 och kom i kraft 2003. FN:s anti-trafficking protokoll ratificerades av Cypern 6 augusti 2003, utan reservationer.⁴³ Enligt artikel 3 i detta protokoll anses trafficking vara:

- (a) the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, or fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at the minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labor or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs.
- (b) The consent of a victim of trafficking in persons to the intended exploitation set forth in subparagraph (a) of this article shall be irrelevant where any of the means set forth in subparagraph (a) have been used.

Kvinnokonventionen (CEDAW⁴⁴) antogs av Generalförsamlingen den 18 december 1979 och trädde i kraft den 3 september 1981.⁴⁵ Kvinnokonventionen ratificerades av Cypern den 23 juli 1985⁴⁶ och har i dagsläget inga reservationer.⁴⁷

---

⁴³ http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12-a&chapter=18&lang=en

⁴⁴ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

⁴⁵ http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/index.cgi?action=pod_show&id=61&module_instance=10

⁴⁶ <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/states.htm>

⁴⁷ <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/reservations-country.htm#N25>

Konventionens första artikel innehåller en definition av begreppet ”diskriminering av kvinnor”. Artiklarna 2-6 behandlar mer allmänt konventionsstaternas skyldigheter, samt åtgärder staterna bör genomföra för att säkerställa kvinnors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Målet är bl.a. att utrota förutfattade meningar och stereotypa bilder av kvinnor och män om det ena könets överhöghet och det andras underlägsenhet.⁴⁸

Enligt artikel 1 i Kvinnokonventionen avser diskriminering av kvinnor:

varje åtskillnad, undantag eller inskränkning på grund av kön som har till följd eller syfte att begränsa eller omintetgöra erkännandet av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på det politiska, ekonomiska, sociala, kulturella eller medborgerliga området eller något annat område för kvinnor, oberoende av civilstånd och med jämställdheten mellan män och kvinnor som grund, eller åtnjutandet eller utövandet av dessa rättigheter och friheter.

I enighet med artikel 2 i konventionen ska staterna fördöma

diskriminering av kvinnor i alla dess former, är eniga om att på lämpligt sätt och utan dröjsmål inrikta sin politik på att avskaffa diskriminering av kvinnor och åtar sig i detta syfte att

- (a) införa principen om jämställdhet mellan män och kvinnor i sina nationella grundlagar eller andra lämpliga författningar, om så inte redan skett, och säkerställa att denna princip genomförs i praktiken genom författningar och andra lämpliga medel;
- (b) vidta lämpliga lagstiftnings och andra åtgärder, vid behov innefattande påföljder, som förbjuder all diskriminering av kvinnor;
- (c) skapa rättsligt skydd för kvinnors rättigheter på samma grunder som för män och att genom behöriga nationella domstolar och andra offentliga institutioner säkerställa ett effektivt skydd för kvinnor mot varje diskriminerande handling;
- (d) avstå från varje diskriminerande handling eller förfarande mot kvinnor och säkerställa att myndigheter och offentliga institutioner handlar i överensstämmelse med denna skyldighet;
- (e) vidta alla lämpliga åtgärder för att avskaffa diskriminering av kvinnor från enskilda personers, organisationers eller företags sida;

---

⁴⁸ http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/index.cgi?action=pod_show&id=61&module_instance=10

- (f) vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftning, för att ändra eller upphäva gällande lagar och förordningar, sedvänjor eller bruk som innebär diskriminering av kvinnor;
- (g) upphäva alla nationella straffbestämmelser som innebär diskriminering av kvinnor.

3.2 EU

Europarådets konvention mot trafficking (Council of Europe Convention on Action against *Trafficking in Human Beings*) trädde i kraft 1 februari 2008. Cypern ratificerade Europarådets konvention mot trafficking den 24 oktober 2007.⁴⁹ I artikel 4 definieras trafficking:

- (a) Trafficking in Human Beings shall mean the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of persons, by means of the threat of use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labor or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs.
- (b) The consent of a victim of “trafficking in human beings” to the intended exploitation set forth in subparagraph (a) of this article shall be irrelevant where any of the means set forth in subparagraph (a) have been used

---

⁴⁹ http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Flags-sos_en.asp

4. Den historiska kontexten: Cypern

Nedan ges en kort historisk översikt från avkoloniseringen till EU inträdet, för att ha en grund att stå på vad det gäller situationen på Cypern och vad den kan innebära.

Avkoloniseringen blev en svår process på Cypern då den grekcypriotiska befolkningen ville förenas med Grekland. Denna strävan benämndes *enosis* och ledde till blodiga upplopp på ön mellan 1956-59, vilka upphörde när Storbritannien, Grekland och Turkiet nådde en överenskommelse om Cyperns självständighet 1960. Denna överenskommelse förutsatte att Cypern skulle bibehålla dess konstitution och dess självständighet, men detta exkluderade både *enosis* och partition. Som del i detta avtal blev Grekland, Turkiet och Storbritannien garantimakter vilket ger dem rätt att agera för att återställa status quo ifall det krävdes. Enligt konstitutionen som skapades med detta avtal skulle landet styras av en grekcypriotisk president och en turkcypriotisk vicepresident, vilka skulle väljas av respektive grupp. Även platserna i parlamentet skulle delas proportionellt mellan dessa två grupper. Ärkebiskopen Makarios blev vald som president och Dr Fazil Küçük som vicepresident.

Cypern blev självständigt 16 augusti 1960 och blev kort efter medlem i båden FN och Europeiska rådet. Redan tre år efter självständigheten drabbades landet av ett inbördeskrig mellan den grekcypriotiska majoriteten (80% av öns befolkning) och den turkcypriotiska minoriteten (20% av befolkningen), vilket ledde till att FN 1964 intervenerade och satte upp en fredsbevarande styrka, UNFICYP. En buffertzon, kallad gröna linjen, som kontrolleras av FN delar ön sedan dess.

En statskupp mot president Makarios ledde till att Turkiet 1974 invaderade norra Cypern och sedan dess ockuperar 37 % av ön (norra delen), men FN:s ansträngningar att lösa Cypern-frågan har hittills inte lett till något resultat. 1983 förklarade sig Turkcypern, "Turkish Republic of Northern Cyprus" (TRNC) självständigt men erkänns endast av Turkiet. Ön har därför de facto två regeringar, av vilka endast Republiken Cyperns är internationellt erkänd.

Ett försök till lösning av Cypern-frågan, enligt "Annan-planen" som förhandlats fram under FN:s generalsekreterares ledning, misslyckades genom att grekcyprioterna röstade nej till planen, i den på båda sidor anordnade folkomröstningen i april 2004. Under ledning av

president Tassos Papadopoulos förde Cyperns regering en kampanj mot planen, som man ansåg var partisk och inte tog hänsyn till grekcyprioternas situation. Turkcyprioterna röstade däremot ja, trots dess ledares, Rauf Denktash, negativa inställning.

Konsekvensen blev att ett delat Cypern inträdde som medlem i EU den 1 maj 2004. Detta innebar att EU:s regelverk endast kan tillämpas på södra Cypern (Republiken Cypern). Nya försök till att finna en lösning inleddes 1 september 2008.⁵⁰

---

⁵⁰ Hunt, D (1990) *Footprints in Cyprus* (Athen: Triglyph) & Landfakta: Cypern (2008) Sveriges Ambassad Nicosia

5. Del I analys: fallet Cypern

Kapitlet inleds med en kort överblick över den lagstiftning som finns mot trafficking på Cypern för att sedan ge en fördjupning av trafficking av kvinnor för sexuella tjänster till Cypern. De ämnen som berörs är det s.k. artistvisumet borttagande och införandet av den nya visumprocessen, vidare skildras kabaréägarnas protester mot denna förändring. Dessutom behandlas problematiken med de kvinnor som har fallit offer för trafficking samt situationen på norra Cypern. Genomgående i kapitlet är empiri varvat med analys som är kopplad till de teoretiska verktygen.

5.1 Lagstiftning

The Combating Trafficking in Human Beings and Sexual Exploitation of Young Persons Law (L. 31(I)2000) som bistår med skydd, kompensation och rehabilitation av de som har fallit offer för trafficking. Men implementeringen av denna lag misslyckades. En ny lag antogs 2007 som fullbodar den tidigare; *Combating Trafficking and Exploitation of Human Beings and Protection of Victims Law* (L.87(1) 2007]. Den nya lagen kommer till korta när det gäller belysa särdragen av könsdimensionerna och vikten av problemet med efterfrågan av sexuella tjänster.⁵¹

Handlingen att prostituera sig är i sig inte kriminaliserad och lika så är det med sexköp. Den cypriotiska brottsbalken kriminaliserar att en tredje part får ut vinning av prostitution, så som värvning, livnäring på prostitution (hallickar) och innehavande av bordeller. Kabaréer har lyckats kringgå lagen genom att de är registrerade som nattklubbar. Traffickinglagen från 2000 kriminaliserar trafficking med ändamålet att exploatera sexuellt, oavsett offrets ursprungliga medgivande eller kunskap om faktumet att hon skulle utsättas för trafficking. Förvånande innehåller den nya cypriotiska anti-trafficking lagen från 2007 inte något avsnitt om just detta. Detta är enligt The Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS) inte i enighet med Europarådets konvention mot trafficking, mer specifikt strider det mot artikel 4 (b).⁵²

---

⁵¹ The Mediterranean Institute of Gender Studies "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus" (2007): 15

⁵² Ibid

Lediga jobb inom underhållningsbranschen eller som artister publiceras inte hos arbetsdepartementet som har hand om att förmedla arbeten inom alla andra branscher. Detta innebär att dessa arbeten inte är öppna för cyprioter som söker anställning. Den cypriotiska ministerkommittén antog 2005 riktlinjer för tillgången till arbetsmarknaden för migranter och bland dessa stod det även följande ”third country nationals, members of Cypriot families and holders of Cyprus residency are forbidden from working in cabarets, night clubs, bars, ect...”. Denna policy inkluderar inte alla barer och nattklubbar, då vissa cyprioter arbetar där, utan det syftar specifikt på vuxenunderhållningsanläggningar. Denna policy är diskriminerande samt pekar på en tolerans gentemot import av utländska kvinnor som underhållare, så länge som cypriotiska kvinnor eller utländska kvinnor gifta med cyprioter inte blir involverade.⁵³

Det finns kritik mot FN:s anti-trafficking protokoll för att det endast är inriktat på brottsbekämpning och inte tillgodosende av de grundläggande rättigheterna. Askolas argument är att för att kunna reagera mot trafficking kan man inte ignorera att fenomenet är ett utslag av olika genusbaserade ojämlikheter. Därför är det i Askolas mening viktigt att ta en närmare titt på lagen ur ett feministiskt perspektiv då denna kan besitta olika roller, den kan både främja och hindra skapandet av strategier mot trafficking. Den cypriotiska lagen påstår sig vara harmoniserad med gällande EU direktiv och utifrån det är slutsatsen från staten sida att lagen är komplett. Bristfälligt är dock misslyckandet att inkorporera i lagen betydelsen att en kvinna kan ha utsatts för exploatering oavsett om hon har gjort ett medvetet val eller inte. Ur en feministisk synvinkel är detta ett sätt att ignorera kvinnan som ett offer och endast sätta fokus på brottsbekämpning.

Det är vidare viktigt att se hur lagen påverkar den allmänna uppfattningen om kvinnor i samhället. I det cypriotiska samhället är det accepterat att kvinnliga tredjelandmedborgare underhåller i kabaréerna och att cypriotiska män går dit för underhållning. Detta är djupt rotat i samhället men även i lagen, då den uttryckligen förbjuder inhemska kvinnor eller utländska kvinnor gifta med cyprioter att bli involverade i denna form av anställning. Detta sätter en djupare problematik till frågan, på grund av den acceptans som finns. Enligt Askola är det nödvändigt att behandla hur lagen inkorporerar den allmänna uppfattningen om den kvinnliga

---

⁵³ The Mediterranean Institute of Gender Studies “*Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus*” (2007): 9

naturen och lämpligt beteende för kvinnor måste gå hand i hand med att undersöka trender, globala förändringar och strategiska möjligheter och risker.

Det är möjligt att ifrågasätta om anti-trafficking lagen är neutral och objektiv, eller om den har grundats ur ett manligt perspektiv. Om det är så att kvinnor är dominerade av män och om denna situation är inkorporerad i lagen innebär detta att även anti-trafficking lagen marginaliserar kvinnor ytterligare. Visserligen finns det ett viss skydd inom lagen för de kvinnor som faller offer för trafficking, men detta är inte lagens fokus. Istället för att fokusera på att förstärka de grundläggande rättigheterna, i detta fall kvinnors, är lagen inriktad i huvudsak på brottsbekämpning med ett belöningsystem för vittnen snarare än ett skydd för utsatta offer.

5.1.1 National Action Plan

Ministerrådet diskuterade problematiken kring trafficking på Cypern den 19 september 2001 och beslutade då att skapa en expertgrupp som skulle ha i uppgift att koordinera åtgärder för att få bukt med trafficking med ändamål för sexuell exploatering.⁵⁴ Expertgruppen, bestående av representanter från statliga myndigheter och NGO:s,⁵⁵ gjorde ett utkast till den nationella handlingsplanen (National Action Plan, NAP) efter åtta möten då de undersökte rekommendationer för de åtgärder som behövdes vidtas, men även policyn och insatser som redan var implementerade. Handlingsplanen har grund i befintlig internationell och nationell lagstiftning.⁵⁶

Handlingsplanen har huvudsaklig fokus på åtgärder relaterade till förebyggande, åtal och skydd. Var och en av de myndigheter och organisationer som var involverade i expertgruppen för att skapa handlingsplanen har tillskrivits ansvaret för implementeringen av någon del i enighet med deras respektive expertområden.⁵⁷

---

⁵⁴ Beslut nr. 54.281

⁵⁵ Se bilaga 1 Lista över deltagare

⁵⁶ The Mediterranean Institute of Gender Studies "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus" (2007)

⁵⁷ Ibid: 17

5.2 Trafficking av kvinnor för sexuella tjänster

Flera faktorer gör kvinnor mer utsatta för trafficking. The Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS) anser att den rådande könsdiskrimineringen och dominanta former av patriarkat både inom ursprungsländer och destinationsländer vara de viktigaste. Relaterat till detta är fattigdom (omkring två tredjedelar av världens fattiga är kvinnor) könsojämlikheter och brist på tillgång till arbetsmarknaden, brist på utbildning och yrkesmöjligheter i ursprungslandet, samt efterfrågan för sexuella tjänster i destinationsländerna.⁵⁸ Cypern används som destinationsland för trafficking med kvinnor för sexuella tjänster. De flesta offer har rekryterats till Cypern genom tremånaders arbetstillstånd för ”artister” så kallade artistvisum, och får arbeta i någon av öns kabaréer, nattklubbar eller pubar.

Inrikesministern Neoklis Sylikiotis framhöll under hans anförande på en konferens anordnad på Europeiska anti-traffickingdagen att det är nödvändigt med en globalisering av problemet och det krävs ett samarbete mellan alla. Fokus bör ligga på ursprungsländerna. Det är inte tillräckligt att endast agera i destinationsländerna utan det krävs att problemet hanteras från dess härkomst vilket innebär att ta itu med problemen i ursprungsländerna så som fattigdom och bristande demokratiska institutioner. Man måste arbeta för att minska antalet offer, skapa nätverk för att stödja de utsatta samt intensifiera samarbetet för att komma åt de kriminella nätverken som är inblandade i trafficking. Sylikiotis påpekar att den cypriotiska regeringen inte kan vara inaktiv. Inrikesministern framhöll att det är nödvändigt att agera snabbare, implementeringen av lagen är redan försenad och det krävs att det sker åtgärder i alla riktningar. Denna fråga måste hanteras ur ett holistiskt perspektiv eftersom uppdelade åtgärder inte har fungerat. Hela system måste fungera och samarbeta, inklusive det juridiska systemet. Det är viktigt att kampanjer görs effektivare, vilket skulle kunna ske genom att kombinera olika åtgärder, alltså en samverkan av olika kampanjer.⁵⁹

Inrikesministern Sylikiotis argument för samarbete mellan stater och organisationer, samt att angripa trafficking som ett globalt problem har koppling med van den Ankers synsätt att ett kosmopolitiskt angripande på grundorsakerna skulle anta problemet med trafficking av

---

⁵⁸ The Mediterranean Institute of Gender Studies “*Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus*” (2007) : 6

⁵⁹ Anförande från inrikesministern Neoklis Sylikiotis; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008

kvinnor för sexuella tjänster som ett globalt problem. Det som inrikesministern Sylikiotis däremot inte alls nämner är trafficking relaterat till genus och det utbredda patriarkatet, vilket är delar som både Askola och van den Anker belyser som viktiga i sammanhanget. Det är i deras mening kopplade till grundorsakerna till trafficking och därför måste de även vara en del i lösningen mot trafficking av kvinnor för sexuella tjänster.

Vidare kan detta kopplas till bland annat Freedmans argument om att EU:s striktare regler för immigration har inneburit att efterfrågan för trafficking har ökat. Vilket kan innebära att redan utsatta kvinnor blir ett lätt byte för att lockas till att immigrera. Men för att de ska exploateras sexuellt måste det finnas en efterfrågan för sexuella tjänster i destinationslandet och här kommer ansvaret över på destinationsländerna. Hur denna efterfrågan skapas finns det olika åsikter om, men i det stora hela är det oviktigt och inte avgörande för hur den ska minskas. Oavsett anledning till efterfrågan krävs det en attitydförändring inom det Cypriotiska samhället gentemot denna fråga.

5.2.1 Det s.k. artistvisumet

Omkring 4000 utländska kvinnor kommer till Cypern varje år för att arbeta på kabaréerna. Den cypriotiska staten tog nyligen bort det omtalade s. k. artistvisumet⁶⁰, på grund av att det ansågs missbrukas av internationella organiserade kriminella nätverk för att på laglig väg föra in utländska kvinnor för trafficking för sexuella tjänster. I och med avskaffandet av den gamla formen av visum infördes en ny visumprocess, med grundprincipen att processen ska vara lika för alla yrkeskategorier. Diskussion har förekommit om avskaffandet av artistvisumet verkligen kommer att motverka trafficking samt hur detta kommer att se ut i praktiken. Det så kallade artistvisumet infördes av staten år 2000, och underlättade därmed kabaréernas verksamhet. Förr tog det omkring två timmar att få ett s. k. artistvisum, men med den nya processen kommer det ta flera månader för en artist att få ett visum till Cypern.⁶¹

I september 2008 hade inrikesminister Neoklis Sylikiotis ett möte med arbetsmarknadsministern Sotiroula Charalambous och justitieministern Kypros Chrysostomides där det bestämdes att artistvisumet skulle avvecklas då det ansågs bidra till trafficking. Detta visum skulle vara borttaget före slutet av oktober 2008, från och med första

---

⁶⁰ Se bilaga 2 Kontrakt för artister

⁶¹ International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

november samma år skulle samma regler gälla för alla tredjelandsmedborgare som alla skulle använda samma sorts arbetstillstånd.⁶²

Under OSSE-konferensen *Combating Human Trafficking and Money Laundering* som hölls 18-19 september i Larnaca uttryckte inrikesministern att systemet med artistvisumen hade blivit exploaterat och att det gav ett intryck av att Cypern tolererade och stödde trafficking. ”The main point is that we do not just deplore in theory but we also take measures to combat serious crime, contemporary slavery”⁶³ sa inrikesministern på mötet.

Borttagning av artistvisumen kommer ha en liten effekt på kampen mot trafficking för sexuella tjänster på Cypern enligt ett uttalande från *the Mediterranean Institute of Gender Studies* (MIGS). Beslutet att ta bort dessa visum välkomnas av MIGS, men de anser att beslutet misslyckas med att tillhandahålla konkreta lösningar av problemet. Enligt MIGS innebär denna reform en mer enhetlig policy för visum, som inbegriper en förändring i terminologin och ett ansvarsskifte från inrikesministeriet till arbetsmarknadsministeriet. MIGS anser att problemet inte har en grund i själva visumproceduren, utan det bottnar i att det existerar en efterfrågan för sexuella tjänster.⁶⁴

Borttagandet av det s.k. artistvisumet ur ett feministiskt perspektiv innebär ett positivt steg för kvinnliga tredjelandsmedborgare, då det blir svårare för kriminella nätverk att på snabb väg locka och förflytta redan utsatta kvinnor. Det s.k. artistvisumet har missbrukats som ett maktredskap mot kvinnorna och den cypriotiska staten har inte reagerat förens dem har fått påtryckningar utifrån. Den cypriotiska staten har inte varit mån om tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna för alla, vilket är en aspekt som belyses av både Askola och van den Anker.

Askola argumenterar för ett omfattande tillvägagångssätt mot trafficking av kvinnor för sexuella tjänster och att Cypern har valt att ta bort det s.k. artistvisumet kan ses som en del av detta men det är inte tillräckligt. För Askola skriver att ett omfattande tillvägagångssätt mot

---

⁶² “Sylikiotis firm against trafficking” *Cyprus Weekly* 19-25 september 2008

⁶³ *Ibid*

⁶⁴ “Visa ruling will not help women” *Cyprus Mail* 19 september 2008

trafficking angriper faktorer som skapar, vidbehåller och uppmanar trafficking. Det s.k. artistvisumet var en faktor som vidbehöll trafficking.

5.2.2 Nya visumprocessen

Det nya visumet för artister skiljer sig på många punkter från det omtalade gamla. Det nya visumet ska inte kunna missbrukas av kabaréägare och andra för att föra kvinnor in till Cypern. Det nya visumet är ett arbetstillstånd som alla andra. Det finns en lista på arbetsområden som räknas in under detta arbetstillstånd. Ansökan för visum lämnas in och undersöks sedan av en speciell kommitté. Sedan hör kommittén arbetsgivarens ståndpunkt och undersöker om artisten i fråga uppnår vissa fastställda kriterier, därefter skrivs kontrakt. Kontrakten ska sedan regelbundet omprövas för att förnyas.⁶⁵

Den nya regleringen innebär ett ansvarsskifte från inrikesministeriet till arbetsmarknadsministeriet. Enligt NGO:n KISA är detta en positiv utveckling då man med det nya visumet har möjlighet att ta arbeten inom andra sektorer, en frihet som tidigare saknats. Det kommer även att ske en omskrivning av kontrakten och arbetsmarknadsministeriets kriterier; samt införande av starkare kontrollmekanismer.⁶⁶

Enligt den nya regleringen måste artister bli anställda i grupp, bestående av fyra personer. Dessa ska även ha intyg på att de är professionella dansare, med minst två års erfarenhet. I vissa fall kan det även krävas att artisten kan visa på att de är välkända i sitt eget land. Om en av dessa artister inom gruppen bestämmer sig att avsluta sin anställning måste hela gruppen ge sig av.⁶⁷

Det är rätt uppenbart att detta är ett försök från den Cypriotiska staten att förändra bilden av artister, men framförallt ett försök att förändra bilden av Cypern som ett land som accepterar trafficking. I och med den nya regleringen sätter staten högre värde på artister som oftast är kvinnor. Ur ett feministiskt perspektiv innebär den förändrade möjligheten att byta anställning

---

⁶⁵ International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁶⁶ "Sylikiotis firm against trafficking" *Cyprus Weekly* 19-25 september 2008

⁶⁷ "For the priest with a crusade the campaign never ends" *Cyprus Mail* 5 april 2009

en ny frihet samt säkerheten att komma i en grupp är faktorer som är positiva för kvinnliga tredjelandsmedborgare som väljer att ta en anställning på Cypern.

5.2.2.1 Nya trender

Enligt Alina Budeci från NGO:n La Strada i Moldavien finns det tecken på en ny trend i traffickingkretsen sedan borttagandet av artistvisumet på Cypern. La Strada Moldavien har en hotline som kvinnor kan ringa till ifall de behöver råd och sedan visumproceduren ändrades har flertalet kvinnor hört av sig och berättat om erbjudanden för att åka till Cypern på ett turistvisum. I erbjudandet ingår att prova på arbeten på Cypern och är de då nöjda får ett arbetstillstånd. Detta visar att borttagandet av artistvisumet inte löste problemet, utan att de som är inblandade i trafficking hittar andra sätt att uppnå sina syften. Kriminella organiserade nätverk ligger oftast ett steg före statens åtgärder.⁶⁸

Den nya trenden visar på att lösningen med en ny visumprocess inte var tillräckligt långsiktigt tillvägagångssätt från den Cypriotiska staten, vilket är möjligt att dra paralleller till det som förespråkas av både Askola och van den Anker; långsiktiga satsningar på att lösa grundorsakerna till trafficking snarare än snabba och ytliga förändringar. Askola anser att klassiskt avskaffande, så som detta med det s.k. artistvisumet, inte är tillräckligt om inte de underliggande ekonomiska, sociala och kulturella förhållandena som driver hela verksamheten också blir belysta.

5.2.3 Kabaréägarna protesterar

Kabaréägarna protesterade den 15 oktober 2008 utanför inrikesministeriet och arbetsministeriet mot borttagandet av artistvisumen. Kabaréägarnas missnöje grundar sig i att de med den nya regleringen måste gå igenom arbetsmarknadsministeriet för att ansöka om arbetstillstånd om de vill anställa tredjelandsmedborgare i barer med ”vuxenunderhållning”. De anser att detta kommer tvinga dem till att stänga ner verksamheten, vilket kommer att leda till att kunderna tar sig till den norra sidan av ön. Enligt den nya policyn måste kabaréerna i första hand erbjuda jobb till lokalinvånare och EU-medborgare. Detta är någonting som

---

⁶⁸ Uttalande från Alina Budeci, representant för NGO:n La Strada Moldavien; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

ägarna uttryckte förskräckelse över och de påstår även att cypriotiska kvinnor vägrar att arbeta på kabaréer på grund av den sociala stigman som är sammankopplad med yrket.⁶⁹

En av kabaréägarna uttalade sig till den lokala dagstidningen *Cyprus Mail* om att kabaréerna bistod med en tjänst till samhället. ”Take soldiers or 16 and 17 year olds. Where are they going to get their experience from? Are they going to rape our sisters and aunts? When these cabarets exist they don’t do that.”⁷⁰ Kabaréägarna motsätter sig anklagelserna att kvinnorna är tvingade till prostitution. Uppfattningen är istället att vad dessa kvinnor gör efter deras arbetstid är deras egen ensak.⁷¹ En annan kabaréägare har uttalat sig till *Cyprus Mail* om att “Even here in Cyprus we’re seeing an increase in sex crimes, minors being raped and what not. Now imagine what would happen if someone could no longer pay for sex. Things would get worse.”⁷²

Kabaréägarna gick ut med ett hot i början av februari i år om att de skulle gå ut i en ny protest och blockera kontrollövergångarna till den norra delen av Cypern om inte deras krav på att slopa den nya visumproceduren skulle antas. Inrikesministeriets permanenta sekreterare Lazaros Savvides uttryckte att i grund och botten kommer den nya proceduren inte att förändras, utan det kommer ske några finjusteringar så att anställningarna ska ske smidigare. Exempelvis finns det förslag på att ändra kravet på att anställda dansgrupper måste bestå av fyra personer till att det ska vara nog med två personer.⁷³

Den 16 februari gick ett hundra tal personer ut i protest mot de nya bestämmelserna, bland annat utanför presidentpalatset och inrikesministeriet. Ett av plakaten hade texten ” The government is sensitive about the human rights of foreigners, but it tramples on the constitutional rights of the ‘natives’”.⁷⁴ Kleitos Kleovoulou, ägare av kabaréen the Mirage i Limassol uttryckte till *Cyprus Mail* att “If this is all about vice, you just can’t regulate morals by passing laws. It’s not a theocracy”.⁷⁵

---

⁶⁹ “Cabaret owners: we do nothing wrong” *Cyprus Mail* 16 oktober 2008

⁷⁰ Ibid

⁷¹ Ibid

⁷² ”For the priest with a crusade the campaign never ends” *Cyprus Mail* 5 april 2009

⁷³ “Cabaret owners will block crossing points if demands not met” *Cyprus Mail* 5 februari 2009

⁷⁴ “Cabaret owners cause mayhem” *Cyprus Mail* 17 februari 2009

⁷⁵ Ibid

Kabaréeägarna anser i allmänhet att den nya regleringen medför en omöjlig situation för dem och kommer att leda till att de måste stänga ner. Från kabaréeägarnas sida har man framfört klagomål över att ansvaret har skiftat från inrikesministeriet till arbetsministeriet, då dessa har inte de nödvändiga instanserna ännu kan de därför inte processera några ansökningar. Men under tiden får kabaréerna ont om artister då deras gamla visum går ut. Förutom detta framförs det även klagomål på kravet att artisterna ska ha erfarenhet och vara välkända i sitt hemland.⁷⁶

Det kabaréeägarna lyckades uppnå med den senaste protesten var ett löfte från staten sida om att kravet på två års erfarenhet skulle tas bort under sex månaders tid.⁷⁷

Det har varit en otrolig expansion av kabaréer och andra underhållningsverksamheter på Cypern under de senaste åren, samtidigt som fler utländska kvinnor har kommit för att arbeta i dessa. Detta trots skärpt lagstiftning. Vilket kan indikera flera olika anledningar till detta. Den ena och mest självklara är att implementeringen av de nya lagarna inte har varit tillfredställande. En annan anledning till detta kan vara den som Askola belyser vilket innebär att detta förklaras med starka entreprenörer inom sexindustrin som skapar och utvecklar efterfrågan av olika sexuella tjänster. Det är inte det typiska manliga begäret som driver ökningen, utan dessa entreprenörer har sett stor potential till ekonomisk vinning i denna marknad och de har satsat för att göra verksamheten socialt accepterad. På Cypern kan man se att de har lyckats till stor del på detta sätt.

De nya bestämmelserna som den cypriotiska staten har vidtagit som ett steg för att minska trafficking verkar urholkas bit för bit för att staten samtidigt vill behaga kabaréeägarna. Detta visar på att det är många makter med i detta spel så som Askola föreslår. Det rör sig om starka entreprenörer på marknaden som strävar efter att hålla den levande. Olika intressen håller igång sexindustrin på Cypern, då det berör allt från hotell till försvarsadvokater.

---

⁷⁶ "Cabaret owners cause mayhem" *Cyprus Mail* 17 februari 2009

⁷⁷ Ibid

5.2.4 Kvinnor som har fallit offer för trafficking

Inte alla kvinnor som har kommit till Cypern genom artistvisumen kan identifieras som trafficking offer. Vissa kvinnor är medvetna om faktumet att de förväntas bli inblandade i prostitution och trots att de blir exploaterade är de inte offer för trafficking, enligt den nya lagen. Å andra sidan finns det kvinnor som, trots att de är medvetna om villkoren för den förväntade anställningen på Cypern, är ovetande om de slavliknande förhållandena som väntar dem. Vissa är helt omedvetna om den typ av arbete de förväntas utföra vilket gör dem mest sårbara för sexuell exploatering.⁷⁸

De flesta av dessa kvinnor är förhindrade att röra sig fritt, är tvingade till att arbeta långa pass, bo under dåliga förhållanden, isolerade och under ständig bevakning. Det verkar som att ett stort antal av de kvinnor som utsätts för trafficking luras till att tro att de förväntas arbeta som servitriser. Istället tvingas de genom våld och hot in i prostitution. Arbetsgivaren tar kvinnornas personliga dokument, tvingar dem till prostitution och håller dem under konstant övervakning. Efter ett avslutat arbetspass är inte kvinnorna tillåtna att gå någonstans utan låses in. Dessa kvinnor är utsatta för en stor risk för psykisk och fysisk skada, då de är slavar i en modern tappning och deras grundläggande mänskliga rättigheter kränks.⁷⁹

Rita Superman från Office of Combating Trafficking in Human Beings (polisens anti-trafficking enhet) har vid flera tillfällen uttalat sig om att omkring 4000 kvinnor kommer varje år till Cypern från Asien (främst Filippinerna och Vietnam), Latinamerika, Ukraina, Moldavien och Vitryssland för att arbeta på kabaréerna. Superman påpekar att det har skett en förändring av situationen då de flesta kvinnorna tidigare kom från Östeuropa men nu även från Filippinerna, Marocko, Syrien och Latinamerika.⁸⁰

Det är riksåklagaren som bestämmer om ett offer ska få vittnesskydd. Men det är sällan detta erbjuds någon som har fallit offer för trafficking. Vittnesskydd erbjuds i huvudsak till offer för allvarliga brott så som mord, större fall av eko-brott och droger. Då det gäller trafficking

---

⁷⁸ The Mediterranean Institute of Gender Studies *“Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus”* (2007): 11

⁷⁹ The Mediterranean Institute of Gender Studies *“Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus”* (2007): 11

⁸⁰ Uttalande från Rita Superman, ansvarig på polisens anti-trafficking enhet; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008 & International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

offer anses det i de flesta fall inte nödvändig från myndigheternas sida, samt man påpekar också att det finns hundratals trafficking offer.⁸¹

Förutom problemet med kabaréerna har man de senaste åren kunnat se en ökning av kvinnor som anställs som bartenders, men som egentligen erbjuder sexuella tjänster vid sidan av och där barägaren får en del av den förtjänade inkomsten. Men då dessa kvinnor är registrerade som bartenders är det svårare att komma åt denna form av aktivitet. Det är möjligt att denna status gör det möjligt för en exploatering av kvinnor i större utsträckning.⁸²

De ekonomiska och strukturella könsskillnaderna är enligt Askola en del av orsakerna till att försäljning av sexuella tjänster förekommer. Utbudet av potentiella prostituerade utökas på grund av orsaker relaterade till könsdiskriminering och detta tillsammans med globalisering har en särskild inverkan på dem som är redan utsatta. Cyperns EU inträde har haft dubbel effekt, det har gjort Cypern mer attraktivt för migration men det har även blivit svårare att komma in.

Askola förklarar varför det är i första hand kvinnor som är tredjelandsmedborgare som involveras in i prostitution i EU och denna förklaring kan mycket väl stämma in på fallet med Cypern. De kvinnor som lockas till att ta sig till Cypern är från länder där ekonomiska och sociala förhållanden är sämre än dem i EU. Dessa kvinnor är redan marginaliserade och utsatta för könsdiskriminering i deras hemländer vilket gör dem till attraktiva offer för de som sysslar med trafficking, då de kan locka dessa kvinnor med bättre förhållanden och bättre möjligheter. I desperata situationer är det lätt för människor att ta det första steget och förlita sig på dessa löften som oftast leder till att de tvingas in i prostitution och exploateras sexuellt.

Enligt den radikala feminismen skulle alla kvinnor på Cypern som är involverade i prostitution vara exploaterade, oavsett om det var ett medvetet val eller inte. På Cypern är det endast tredjelandsmedborgare som arbetar i kabaréerna och dessa kvinnor har tagits till Cypern på ett eller annat sätt, just för att arbeta. Oavsett om de var medvetna om just vilket arbete de skulle utföra blir de exploaterade. Det liberala synsättet vill inte göra alla kvinnor till offer och därför anses det vara en skillnad på om en kvinna väljer prostitution självmant

---

⁸¹ "How could this be allowed to happen" *Cyprus Mail* 28 april 2009

⁸² "For the priest with a crusade the campaign never ends" *Cyprus Mail* 5 april 2009

eller inte. De är endast de som tvingas in det som anses vara exploaterade och utsatta för trafficking. Vad det gäller Cypern är det möjligt att det finns en andel kvinnor som är medvetna redan innan de lämnar hemlandet om att de kommer att arbeta som prostituerade när de anländer till Cypern, men de är sällan medvetna om vilka slavliknande förhållanden som väntar dem.

Både det radikala och det liberala synsättet är extrema och generaliserande, men båda tar upp vissa viktiga aspekter. Den radikala sidan gör en viktig poäng med att argumentera att en kvinna kan vara exploaterad oavsett om hon har gjort ett medvetet val eller inte. Att en kvinna som är tredjelandsmedborgare gör ett medvetet val att åka till Cypern för att prostituera sig innebär att denna kvinna har utsatts för exploatering och trafficking, då det är förhållandena i hemlandet som har tvingat henne till det valet. Den liberala sidan har en viktig poäng med att kvinnor inte ska göras till offer redan i förhand. På ett eller annat sätt är det viktigt att hitta vägar för att ge makt åt de kvinnor som av olika anledningar befinner sig på Cypern och har blivit utsatta för trafficking för sexuella tjänster.

5.2.5 Situationen på norra Cypern

Mine Yucel från Prologue Consuling, upplyste under konferansen Trafficking in Women for Sexual Exploitation om situationen på norra Cypern: Yucel har genomfört en studie baserad på uppgifter från 2006 om utländska kvinnor som tvingas arbeta på nattklubbar som prostituerade. Detta är ett stort problem på den norra sidan av Cypern och det saknas lagstiftning i frågan.⁸³

Kvinnor som förs till norra Cypern tas direkt från flygplatsen till sjukhuset där de hålls i två dagars karantän och testas för sexuellt överförbara sjukdomar. Därefter får de ett visum för sex månader och får arbeta som ”värdinnor” eller med att dansa och servera. Under denna tid behåller polisen deras pass. De står i skuld för resan och tvingas då arbeta i nattklubbar. De måste lämna landet efter att deras sexmånaders kontrakt tar slut. Det krävs att de är frånvarande i två månader, sedan kan de komma tillbaka. Under den sex månader långa

---

⁸³ Anförande från Mine Yucel; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008

vistelsen sker det kontroller för sexuellt överförbara sjukdomar en gång i veckan. Läkare är inte tillåtna att föra samtal med kvinnorna under dessa undersökningar.⁸⁴

Det är olagligt med prostitution, därför finns det ingen prostitution och ingen definition av trafficking för det finns ingenting att vara tolerant emot, detta är inställningen från ledningens sida säger Yucel. Det har nyligen skrivits ett förslag till en anti-traffickinglag. Denna kriminaliserar handlingen men bistår inte med något skydd för de som faller offer för trafficking. Det är osäkert om den politiska viljan finns för att anta och implementera lagen. Det finns inga härbärgen för offer, utan de skickas då till sjukhuset där de kan stanna tills de deporteras. Men sjukhusen bistår inte kvinnorna med något skydd från yttre hot. Det finns heller inget skydd för kvinnorna om de vill ta ärendet till rätten och om de då måste stanna längre i landet.⁸⁵

Enligt Yucel sker det samarbete mellan den brottsliga verksamheten i norr och i syd på ön, men inget samarbete mellan de två regeringarna. Yucel anser att det borde finnas en likartad juridisk struktur som straffar liknande på båda sidor om demarkationslinjen. Eftersom det inte finns någon anti-trafficking lag och lagstiftning mot prostitution är det inte möjligt att agera.⁸⁶

Att den södra sidan av ön tillhör EU medan den norra sidan är en icke-erkänd stat gör situationen speciell. Den södra sidan inför EU:s regleringar för trafficking av kvinnor för sexuella tjänster medan den norra sidan förnekar att problemet existerar i deras del. Det som skiljer dem åt är en demarkationslinje som det i teorin inte ska vara möjligt att ta sig över som icke-EU medborgare eller cypriot, men i praktiken sker det att människor kommer över och så som Yucel påpekar sker det ett samarbete mellan brottslingar på båda sidor.

Till en viss del underminerar denna situation och förekomsten av kabaréer på norra sidan de åtgärder som den cypriotiska staten har vidtagit hittills. Som nämnt tidigare talade inrikesministern Sylikiotis om att samarbete generellt var viktigt och att trafficking är ett

---

⁸⁴ Anförande från Mine Yucel; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008 & Prologue Consulting Ltd "Women Trafficking in the Turkish Cypriot Community" (2006): 5ff

⁸⁵ Anförande från Mine Yucel; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008

⁸⁶ Ibid

globalt problem, men inget nämns om att det skulle krävas ett samarbete mellan de båda sidorna.

Det är uppenbart att problemen med trafficking inte löser sig enbart genom att införa åtgärder på den södra sidan. Detta påpekas även av kabaréägarna på den södra sidan som tidigare nämnt uttryckte att om verksamheten försvinner från den södra sidan kommer detta bara att leda till att kunderna går till den norra sidans kabaréer. Kopplat till van den Anker synsätt med ett kosmopolitiskt tillvägagångssätt är det nödvändigt att stater tar ansvar och inser skyldigheten att agera bortom sina egna landsgränser.

6. Del II analys: fallet Cypern

Kapitlet har som fokus de vidtagna åtgärder från den cypriotiska staten mot trafficking av kvinnor för sexuella tjänster. Detta berör åtal för brottet trafficking och härbärgen för de kvinnor som har fallit offer för trafficking och valt att stanna kvar för att vittna. Vidare berörs förebyggandeåtgärder genom spridning av informationsblad, samt de uppgifter som polisens anti-trafficking enhet och de sociala myndigheterna har. Vidare kommer en analys i slutet av varje underkapitel. Genomgående i kapitlet är empiri varvat med analys som är kopplad till de teoretiska verktygen.

6.1 Vidtagna åtgärder

Under *International Anti-trafficking Conference* anordnad i Nicosia i slutet av 2008 framkom det att många av representanterna för olika NGO:s är negativa till statens agerande, då det inte anses vara tillräckligt för att bekämpa trafficking. Det huvudsakliga budskapet under konferensen var att borttagandet av artistvisumet är ett steg närmare en lösning, men inte lösningen i sig. Representanterna knutna till statliga myndigheter redogjorde vid upprepade tillfällen för de åtgärder staten vidtagit på sistone och vilka framsteg som gjorts.⁸⁷

Vid denna konferens uttalade sig riksåklagaren Petros Clerides om att han kan acceptera att Cypern har ett problem med trafficking, men han vill inte dra det så långt som att problemet är större än i andra länder i Europa. Detta uttalande syftar på att Cypern är det enda landet i EU som är rankat under ”Tier 2 Watch List”⁸⁸ av US State Department. Även inrikesministern Neoklis Sylikiotis uttryckte missnöje över rankingen på denna lista. Riksåklagaren medgav dock att det existerar ett större antal kabaréer på Cypern än vad som kunnat förväntas.⁸⁹

---

⁸⁷ International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁸⁸ Listan är baserad på de åtgärder stater vidtar för att bekämpa och förhindra trafficking, den publiceras årligen av US State Department, *Trafficking in persons report*. Att placeras i ”Tier 2 watch list” innebär att staten inte uppnår minimum kraven som är uppsatta i Trafficking Victims Protection Act of 2000, men visar försök på att göra det.

⁸⁹ Anförande från riksåklagare Petros Clerides och inrikesministern Neoklis Sylikiotis; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

6.1.1 Åtal för trafficking

Clerides talade även om svårigheterna att fälla för trafficking både genom brottsbalken och den nya anti-traffickinglagen, som kom i bruk förra året. Förklaringen till varför så få av de åtalade hade blivit fällda för brott knutna till sexuell exploatering är bristen på bevis. Det kan dröja upp till två år innan ett rättsfall av detta slag når domstol och offret som ska vittna har då i många fall redan återvänt till hemlandet. Riksåklagaren förklarade att offret enligt cypriotisk lag måste vittna i domstol för att säkra en fällande dom. I vissa fall vill offret inte vittna, i andra fall är vittnets trovärdighet ifrågasatt och ibland kan offret inte stanna i landet tillräckligt länge för att vänta på rättegången. Det händer även att kabarégarna mutar offret innan målet når domstol. Riksåklagaren nämner också att straffen för dessa fall var förmodligen mildare än vad de borde vara.⁹⁰

Under år 2007 blev 108 personer åtalade för sexuell exploatering av kvinnor, men endast 11 av dessa blev fällda. Fram till november 2008 hade 53 personer åtalats och 5 fällts för samma typ av brott. Det finns omkring 79 kabaréer, 65 nattklubbar och 800 pubar som är verksamma på Cypern och de flesta anställer utländska kvinnor. Mycket av kritiken från NGO:s kretsade kring att få hade blivit fällda för dessa brott, men också den långa undersökningstiden som ofta resulterade i att vittnen förlorades. Enligt representanter från NGO:s blir många rättsfall uppskjutna innan förhandlingarna ens når domstol. Ett rättsfall tar 1-3 år i kriminalrätten och 3-5 år i distriktsdomstolen. Offer som ska vittna har rätt till ekonomiskt stöd under denna period men de får det sällan.⁹¹

Enligt riksåklagaren finns det mycket som myndigheter och NGO:s kan göra, men poängterar också att det är bara ett år sedan lagen antogs. Det är viktigt att förbättra undersökningsmetoderna för rättsfallen, ibland finns det fall som går förlorade på grund av bristfällig undersökning. Riksåklagaren visar en ovilja att verkligen erkänna problemets omfattning. Han står fast vid åsikten att Cypern har vidtagit många åtgärder och att man har alla nödvändiga verktyg och medel för att bekämpa detta fenomen. Om problemet fortsätter att existera kommer det att minska till ett minimum.⁹²

---

⁹⁰ Anförande från riksåklagare Petros Clerides och inrikesministern Neoklis Sylikiotis; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁹¹ Uttalande från Haris Stavrakis, advokat och representant från NGO:n STOP; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁹² Anförande från riksåklagare Petros Clerides och inrikesministern Neoklis Sylikiotis; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

Enligt van den Anker sätter kravet på bevis för stor press på kvinnor som har fallit offer för trafficking. Dessa kvinnor har redan genomlidit både fysisk och psykiskt våld, att veta att deras vittnesmål är det enda bevismaterialet och avgörande för en fällande dom kan i många fall vara en psykisk belastning och att Cypern har detta tillvägagångssätt visar på att det inte är offret som är i fokus. Van den Anker förespråkar ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt som sätter offret i centrum och som ser alla mänskliga rättigheter som sammankopplade.

6.1.2 Härbärge för kvinnor som har fallit offer för trafficking

I november 2007 öppnades ett nytt härbärge för trafficking-offer. Det har kapacitet att ta emot 15 personer åt gången och hittills har man tagit emot 46 stycken totalt. Härbärgen är verksamt under socialtjänsten.⁹³ Det har framkommit mycket kritik mot detta härbärge från lokala NGO:s på grund av att det är placerat bredvid det centrala fängelset i Nicosia. Det existerar ingen anonymitet för dessa offer. Förutom detta finns det även ett härbärge i Limassol som NGO:n Stigma håller i.⁹⁴

Öppnandet av ett härbärge är i grunden en positiv utveckling vidtagen från statens sida. Men ur en feministisk synvinkel behöver detta skydd att utökas ytterligare. Då dessa fall är känsliga krävs det att offrarna garanteras full anonymitet och trygghet för att de ska våga att stanna kvar för att vittna.

6.1.3 Informationsblad

Den cypriotiska staten har vidtagit en åtgärd för att höja medvetenheten, under 2005 publicerade de informationsblad som belyser de rättigheter och skyldigheter som immigrantkvinnor har, som anländer till Cypern för att arbeta i kabaréerna och är möjliga offer för trafficking. Dessa informationsblad delades ut till kvinnor som kommer på de s.k. artistvisumen. Informationsbladen har även sänds ut till utländska ambassader med representation på Cypern. De finns även tillgängliga på inrikesministeriets hemsida.⁹⁵

---

⁹³ Uttalande från Rita Superman, ansvarig på polisens anti-trafficking enhet; & International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁹⁴ International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

⁹⁵ The Mediterranean Institute of Gender Studies "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus" (2007): 25f

Van den Anker belyser att bristen med dagens tillvägagångssätt för bekämpning av trafficking ligger i att för lite tyngd läggs på förebyggande. Den enda åtgärden som Cypern har vidtagit för förebyggande är informationsbladen som har delats ut på ambassader. Men denna typ av förebyggande är relativt svagt, då kvinnorna som anländer till ambassaden med största sannolikhet har redan blivit övertygade till att åka och ett informationsblad kan verka lite för att stoppa dem. Enligt van den Anker ska ett starkt förebyggande innebära att internationella organisationer och stater tar an de strukturella faktorer till migration och trafficking. Förutom informationsspridning och utbildning behöver den ekonomiska situationen i ursprungsländerna belysas och särskilt situationen för kvinnor som är sårbara inför att utsättas för trafficking.

Kopplat med van den Ankers argument om förebyggande är att det är inte tillräckligt att bara ha en informationskampanj för immigrerande kvinnor som ses som möjliga offer för trafficking för sexuella tjänster. Det är även nödvändigt att hitta sätt för att förebygga bland kunder, till exempel genom samhällsinformation som upplyser om att kvinnor som arbetar på kabaréer kan vara offer för trafficking och vara utsatta för sexuell exploatering.

6.1.4 Polisens anti-traffickingenhet

Polisens anti-traffickingenhet har hittills endast bestått av fyra anställda och haft en stor arbetsbörda. Uppgifterna består i att koordinera de polisavdelningar som har hand om fall rörande trafficking. Enhet står under direkt tillsyn från polischefen och har inte befogenhet att agera på egen hand. Enligt Rita Superman, chef för enheten, har cypriotiska ambassader runt om i världen nyligen vidtagit åtgärder, bl. a. de ovannämnda informationsbladen. I år har satsningar gjorts för att utbilda poliser. Det är även planerat att kortfilmer ska visas på TV. Det finns vissa problem i lagstiftningen och det finns kryphål i lagen som gör det svårt att uppnå effektivitet. Till exempelvis är det enligt cypriotisk lag inte tillåtet att spåra telefonsamtal, vilket innebär en svårighet när rättsfall rörande trafficking ska undersökas. Undersökningstiden uppgår till omkring två år och det är svårt att hålla offren kvar och starka så länge.⁹⁶

---

⁹⁶ Uttalande från Rita Superman, chef för polisens anti-trafficking enhet; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

Polisens huvudkontor gjorde ett uttalande i mars månad detta år att trafficking av kvinnor för sexuella tjänster är ett problem som polisen vill tackla hårdare. Därför har man valt att utvidga polisens anti-trafficking enhet till att denna ska ha representanter i alla distrikt. Anledningen till detta är att man vill kunna undersöka trafficking fall bättre i ett försök att handskas med problemet mer effektivt. Förslaget är inte implementerat ännu, men har fullt stöd av polisledningen. Tanken är att ett tjugotal poliser kommer att tillsättas runt om distrikten och dessa ska ha ansvar för trafficking fall. Dessa kommer att genomgå en speciell utbildning för detta. Varje distriktskontor kommer att vara ansvarig inför anti-trafficking enheten i Nicosia, som även ska ansvara för koordinering av alla insatser.⁹⁷

Det är en positiv utveckling att polisen ser och erkänner att problemet med trafficking av kvinnor för sexuella tjänster behöver tacklas på ett mer effektivt sätt. Detta kan innebära en stor fördel för de kvinnor som faller offer för trafficking på Cypern. Tidigare var polisens anti-trafficking enhet överbelastad, vilket innebär lite möjlighet att bistå med skydd för offer, men om det nya förslaget implementeras på ett tillfredställande sätt kan det öppna upp möjligheter för förebyggande så som van den Anker argumenterar för, samt bistå med ett starkare skydd för de kvinnor som har fallit offer för trafficking. Förslaget till att visa informationsfilmer är ett positivt steg för förebyggande och kan leda till attitydförändringar i det cypriotiska samhället.

6.1.5 Sociala myndigheter

De sociala myndigheterna ska enligt lag bistå trafficking-offer med ett ekonomiskt bidrag ifall de inte har några inkomster. Det är dock få offer som i verkligheten får de bidrag de har rätt till och detta är starkt kritiserat. Enligt de sociala myndigheterna har man nyligen ändrat proceduren - nu finns det i varje distrikt en särskild person som är ansvarig för de ekonomiska bidragen för offren. De sociala myndigheterna har starkt kritiserats men de jobbar på att försöka bli bättre. Det återstår dock att se om detta kommer att återspeglas i situationen för de kvinnor som har fallit offer för trafficking.⁹⁸

---

⁹⁷ ”Anti-trafficking offices to be expanded” *Cyprus Mail* 12 mars 2009

⁹⁸ Uttalande från representant för de sociala myndigheterna i Nicosia; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

7. Sammanfattning och slutsatser

Kapitlet inleds med en övergripande sammanfattning av analysen kopplat med teoretiska verktyg, för att sedan gå djupare i en slutsats som är direktrelaterad till frågeställningarna. Slutligen presenteras mina egna kommentarer kring problematiken om trafficking av kvinnor för sexuella tjänster till Cypern.

Det finns en tunn linje mellan trafficking och prostitution samt mellan frivillig och tvingad prostitution. Inom feminismen finns det två grupperingar angående prostitution. Jag vill inte fastna i en diskussion kring prostitution och om denna är självvald eller inte. Jag skulle istället vilja koncentrera mig på faktorerna kring trafficking från ett genus perspektiv och vad det är som gör kvinnor till mer sårbara offer för trafficking. Bara för att en kvinna väljer prostitution själv rättfärdigar inte själva situationen i min mening. Olika omständigheter som har tvingat henne till det valet och de slavliknande förhållandena som dessa kvinnor får utstå är inte bara att ignorera.

Den cypriotiska staten inför de lagar som det finns krav på utifrån för att ha ryggen fri och påstår att man har gjort allt som krävdes av en. Men staten tar inte ställning och går ut till allmänheten för att uttalar sig om vare sig man stödjer existensen av kabaréerna eller inte. Man tar inte på sig ansvaret från statens sida att ändra samhällets inställning mot dessa. Att ha lagen som stöd är en grund sett ur en feministisk synvinkel, men sedan krävs det också en attitydförändring i samhället som gör att lagen följs och implementeras. Utan en attitydförändring kan inte en förbättring av situationen uppnås. I detta anseende kan det vara viktigt att se över synen på kvinnan, framförallt synen på den utländska kvinnan på Cypern. Sett utifrån van den Ankers perspektiv kan inte Cypern själv bekämpa den ström av trafficking av kvinnor som kommer till landet. Utifrån ett kosmopolitiskt synsätt krävs det ett gemensamt åtagande för att bekämpa problemet med trafficking. EU skulle vara ett bra forum för detta, då man som en stor institution skulle kunna bedriva större informationskampanjer samt verka för attitydförändringar i medlemsstaterna.

Mänskliga rättighetsperspektivet som förespråkas av Askola sätter fokus på alla människor och inte bara på att EU medborgare ska skyddas. Skydd borde finnas tillgängligt för de individer som befinner sig inom EU, om de vistas där legalt. Även van den Anker nämner

synsättet med rättigheter för alla och att trafficking borde diskuteras ur denna kontext. Alla kvinnor bosatta i Europa borde inkluderas, inte bara Europeiska kvinnor.

Att staten har infört en lagstiftning som försvårar för kabareägarna att föra in utländska kvinnor förändrar inte det faktum att det är accepterat inom samhället att det förekommer. De uttalanden som finns refererade i texten från kabareägarna kan man inte utgå ifrån att det representerar den allmänna åsikten, men det visar på att denna inställning är utbredd då sådana uttalanden inte framförs som extrema utan mer självklara.

Anti-trafficking lagen sett ur ett feministiskt perspektiv bidrar till att upprätthålla det manliga perspektivet samtidigt som det verkar som ett botmedel. Implementeringen av lagen har en avgörande faktor i denna bemärkelse. Denna lag kan i det stora hela fortfarande ses som ny och förhastade antydningar ska inte göras. Men tydligt är att fokus ligger på brottsbekämpning och att skydd av offer endast är en sidoprioritering, men då i huvudsak för att brottsbekämpningen är omöjlig utan vittnen. Så som riksåklagaren uttryckte är det inte möjligt att i dagsläget åtala en person för brottet trafficking utan att det finns ett vittnesmål från ett offer. Hade fokus varit på mänskliga rättigheter och skydd för de kvinnor som har fallit offer för trafficking hade det med stor sannolikhet lett till att fler kvinnor hade valt att vittna.

Det finns olika synpunkter inom feminismen om kriminalisering av prostitution och vad som är bäst för kvinnor. Den cypriotiska lagen kriminaliserar endast en tredje parts inblandning i prostitution, alltså en hallick eller bordellverksamhet. Vilket straffar den som drar nytta av prostitution och samtidigt skyddar kvinnan mot att diskrimineras, oavsett om hon har valt det själv eller inte. Med denna lag finns det bra förutsättningar att fokus och prioriteringar läggs så att de är till fördel för utsatta kvinnor.

Enligt Askola har tidigare fall visat på att kriminalisera exploatering har inte varit tillräcklig lösning om de underliggande ekonomiska, sociala och kulturella orsakerna som leder kvinnor in i prostitution och män till sexköp inte också blir angripna. Då problematiken med trafficking, enligt Askola, har flera samverkande aspekter kan det inte lätt lösas med snabba åtgärder. I Cyperns fall har de endast vidtagit de absolut nödvändigaste åtgärderna för att bekämpa de problem som tidigare ledde till kritik utifrån. Men istället krävs det ett

omfattande tillvägagångssätt som bekämpar de faktorer som skapar, vidbehåller samt uppmanar trafficking för att lyckas få bukt med problemet, anser Askola. Alltså anser han att det är nödvändigt att ta itu med de faktorer som verkar som ett hinder för kvinnor samtidigt som de tillåter sexuell exploatering. Det är inte nog att skriva in trafficking i brottslag, utan det behövs föras en kamp mot de rådande könsojämlikheter och de existerande sexistiska ideologier som verkar som ett stöd för prostitution i det cypriotiska samhället.

Enligt ett kosmopolitiskt tillvägagångssätt har länder skyldigheter att gå bortom sina egna landsgränser. Detta skulle vara till fördel för Cypern då det skulle innebära samverkan med andra länder. För långsiktiga åtgärder skulle fokus sättas på sociala och ekonomiska policyn som angriper grundorsaker både i ursprungsländer och destinationsländer. Genom ett samarbete som sträcker sig ut från Cyperns egna landsgränser och involverar ett större samarbete inom området skulle Cypern på ett mer effektivt sätt kunna få bukt med problemet.

Van den Anker anser att trafficking ska ses som ett globalt problem som är orsakat av faktorer i den globala politiska ekonomin och det rådande patriarkatet. Cypern som ett nytt EU land är attraktivt för immigranter samtidigt som patriarkatet i samhället och de rådande kränkningarna av kvinnors rättigheter tillåter sexuell exploatering och tillväxt av sexindustrin.

Ur ett kosmopolitiskt synsätt ska trafficking bekämpas genom ett långsiktigt förebyggande som angriper dess grundorsaker. Det kan inte endast bekämpas med juridiska normer, då man kan se på Cypern, att det uppkommer en problematik med implementering. Men antagandet av ett kosmopolitiskt synsätt är inte någonting den cypriotiska staten kan göra ensamt. Det grävs en samverkan, förslagsvis på EU nivå, som skulle innebära en strukturell förändring av det rådande systemet.

Enligt Askola är grundorsakerna till trafficking av kvinnor för sexuella tjänster relaterat till förankrad könsdiskriminering och ojämlikhet, tillsammans med att globaliseringsmakter påverkar de kvinnor som är redan marginaliserade. Könsdiskriminering är ett faktum på Cypern som tillåter att kabaréverksamhet existerar med import av utländska kvinnor, samtidigt som många kvinnor i länder utanför EU lever i samhällen med komplexa ekonomiska och strukturella skillnader vilket gör dem särskilt utsatta för trafficking. Enligt

Askola är det könsbaserad diskriminering och maktlöshet som leder till att kvinnliga tredjelandsmedborgare tvingas genom olika omständigheter till prostitution inom EU och alltså lika så på Cypern. Ur van den Ankers perspektiv är det de strukturella faktorer så som globalisering och EU:s utökning som spelar en viktig roll när det gäller utövandet av trafficking till Cypern. Detta relaterat till det utbredda patriarkatet som kränker kvinnors rättigheter.

Det finns en utökad kabaréverksamhet med vuxenunderhållning på Cypern och denna har en stark och accepterad ställning inom samhället. Askola förklarar detta med starka entreprenörer på marknaden som utvecklar sexindustrin och skapar efterfrågan för diverse sexuella tjänster. Detta kopplat med oviljan från staten att ta ställning och vidta starkare åtgärder är en av de huvudsakliga orsakerna till att trafficking av kvinnor för sexuella tjänster till Cypern sker.

Anledningarna till att det finns svårigheter med att bekämpa trafficking av kvinnor för sexuella tjänster är flertal på Cypern. Det finns en svag implementering av lagen och staten har misslyckats med att inkorporera i lagen betydelsen av att en kvinna kan ha utsatts för exploatering oavsett om hon har gjort ett medvetet val eller inte. Den cypriotiska anti-trafficking lagen överrensstämmer med den liberalfeministiska inställningen till att en kvinna ska ha den fria viljan att välja att prostituera sig, medan det är inskrivet i EU:s anti-trafficking lag att det medvetna valet inte är avgörande för att det ska ses som exploatering, vilket går på den radikalfeministiska synsättet.

Det rådande politiska läget i landet är ytterligare en anledning till svårigheter att bekämpa trafficking, regleringar och åtgärder som vidtas på den södra sidan som är en EU-medlemsstat undermineras genom att kabaréverksamheter föregår obehindrat på den norra sidan. Van den Anker talar om trafficking som ett globalt problem som kräver samarbete över gränserna, detta är ytterst tydligt på Cypern i och med den specifika situationen med delningen av ön genom en demarkationslinje. Kopplat till detta är Freedman m.fl. argument om att EU:s striktare immigrationsregler kan försvåra bekämpning av trafficking och istället leda till en utveckling av det. Freedman anser att EU bekämpar trafficking inom ramen för kampen mot illegal immigration in i Unionen, målet är inte att skydda de som kan falla offer för trafficking utan fokus är på exkludering av immigranter och brottsbekämpning. Vilket är tydligt inom Cypern att staten har i första hand valt att fokusera på brottsbekämpning där de kvinnor som

har fallit offer för trafficking är det enda bevismaterialet. Men man går miste om många vittnesmål på grund av att det inte finns tillräckliga vittnesskydd.

Existerande EU policy är endast juridiskt baserad och utifrån Askola och van den Ankers perspektiv krävs det även andra åtgärder förutom den juridiska nivån för att få bukt med problematiken att trafficking av kvinnor för sexuella tjänster sker till Cypern. Enligt Askola och ur ett feministiskt perspektiv behöver ett tillvägagångssätt mot trafficking av kvinnor för sexuella tjänster innefatta ett stort urval av de faktorer som skapar, vidbehåller samt uppmanar till trafficking. Problematiken med trafficking har många aspekter enligt Askola och det är inte möjligt med snabba lösningar, så som den cypriotiska statens avskaffande av artistvisumet är en snabb och ytlig lösning för att de vill undkomma kritik från EU. Enligt Askola bör fokus ligga på att överbygga de existerande könsojämlikheter som leder till att exploateringen kan föregå men också tackla de sexistiska ideologierna som finns inom det cypriotiska samhället och som stödjer prostitution.

Van den Anker anser att tillvägagångssätt för bekämpning av trafficking bör baseras på mänskliga rättigheter, vilket skulle innebära att tonvikten läggs på de kvinnor som har fallit offer för trafficking och deras rättigheter. Det är även viktigt att se alla åtgärder som sammankopplade. Vidare bör Cypern enligt van den Ankers perspektiv lägga betoning på förebyggandeåtgärder, vilket ska sikta på ett långsiktigt förebyggande. Förutom förebyggande genom utbildning och olika former av informationsspridning är även den ekonomiska situationen i ursprungsländerna en viktig faktor i detta sammanhang. Detta kan även kopplas ihop med van den Ankers argument att problemet med trafficking inte endast kan bekämpas med referens till juridiska normer då det finns en problematik med implementeringen av de redan befintliga lagarna. Enligt van den Anker skulle ett kosmopolitiskt tillvägagångssätt för trafficking genom ett samarbete som sträcker sig över gränserna vara det effektivaste sättet för Cypern att få bukt med problematiken.

De existerande nattklubbarna och kabaréerna på Cypern har hög profil i samhället, de betalar skatt och ses därför som en ekonomisk sektor. I och med detta uppstår det svårigheter att motsätta sig dessa och därigenom bekämpa trafficking. Trolig förklaring till att det är så få fällande domar är att den nya lagen trädde i kraft för ett och ett halvt år sedan och på grund av

att det tar upp till två år för att undersöka ett fall innebär det att åtal med den nya lagen inte har haft sitt fulla genomslag än. Även det faktum att en person endast kan bli straffad för brott som har skett efter lagens ikraftträdande spelar in. Det återstår att se vilken genomslagskraft den nya lagen verkligen har inom den närmaste framtiden. Det finns goda förutsättningar för Cypern att komma tillrätta med problemet, i och med införandet av anti-traffickinglagen och borttagandet av artistvisumet. Det som nu krävs är effektivare arbetsmetoder hos myndigheterna och bättre skydd av dem som har fallit offer för trafficking.

De förändringar som har skett på senare tid är ett resultat av nya EU regleringar och politiska påtryckningar. Man vill inte skilja sig från de andra EU-länderna och man vill inte förknippas med trafficking. Det är positivt att inrikesministern framhåller vikten av NGO:s och samarbetet med dessa. Det framstår som att det är lång väg att gå innan den allmänna uppfattningen och mentaliteten rörande prostitution kan förändras på Cypern. Grunden till problemet verkar vara att det finns en stark efterfrågan av sexuella tjänster på Cypern samtidigt som det finns brister i ursprungsländerna vilket leder till att unga kvinnor söker sig till ön. Att cyprioter köper en kvinnas sexuella tjänster anses som acceptabelt beteende, annars hade det inte förekommit så många kabaréer. Argumentet att det endast förekommer vuxenunderhållning på kabaréerna och ingen prostitution är bara en bortförklaring för omvärlden i mina ögon.

Min egen synpunkt på möjliga lösningar är att kriminalisera kabaréverksamheten på Cypern, då de används som bordeller och dessa är förbjudna enligt lag redan. Möjligen också kriminalisera sexköp då detta skulle vara ett sätt från statens sida att ta en stark ståndpunkt mot trafficking av kvinnor för sexuella tjänster. Det skulle även kunna bidra till attitydförändringar bland landets befolkning. Förutom den juridiska regleringen behöver staten se över hur man bättre kan tillgodose åtnjutandet av mänskliga rättigheter för de kvinnor som har fallit offer för trafficking på Cypern. Fokus behöver skiftas från brottsbekämpning till vittnesskydd, vilket i min mening skulle leda till effektivare brottsbekämpning av trafficking av kvinnor för sexuella tjänster. Då trafficking ses av många som ett globalt problem måste det också bekämpas utifrån ett globalt perspektiv där stater erkänner att de har ett gemensamt ansvar och därigenom ett gemensamt mål.

Litteraturförteckning

Böcker och rapporter

- Askola, H (2007) *Legal responses to trafficking in women for sexual exploitation in the European Union* (Portland: Hart Publishing)
- Crawley, H. (2001) *Refugees and Gender, Law and Process* (Bristol: Jordan Publishing Limited)
- Freedman, J. (2007) *Gendering the international asylum and refugee debate* (Chippenham: Palgrave Macmillan)
- Gallagher, A. M (2006) "Triply Exploited: Female Victims of Trafficking Network Strategies for Pursuing Protection and Legal Status in Countries of Destination", i Van den Anker, C. L & Doomernik, J (red.) *Trafficking and Women's Rights* (Chippenham: Palgrave Macmillan)
- Hunt, D. (1990) *Footprints in Cyprus* (Athen: Trigraph)
- Jana, S., Bandyopadhyay, N., Dutta, M. K. & Saha, A. (2002) "A tale of two cities", i Masika, R (red.) *Gender, Trafficking and Slavery* (Oxford: Oxfam)
- Johannessen, A. & Tufte, P. (2003) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (Liber: Malmö)
- Masika, R. (2002) *Gender, Trafficking and Slavery* (Oxford: Oxfam)
- McKinnon, S. (2008) "Sex trafficking", i Lind, A & Brzuzy, S. (red.) *Battleground: Women, Gender and Sexuality* (Greenwood Press)
- Prologue Consulting Ltd (2006) "Women Trafficking in the Turkish Cypriot Community"
- O'Neill, M. (2001) *Prostitution and Feminism: towards a politics of feeling* (Polity Press)
- Sveriges Ambassad Nicosia (2008) Landfakta: Cypern
- The Mediterranean Institute of Gender Studies (2007) "Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus"
- Van den Anker, C. L (2006) "Trafficking in Women: A Cosmopolitan Approach to Long-term Prevention", i Van den Anker, C. L & Doomernik, J (red.) *Trafficking and Women's Rights* (Chippenham: Palgrave Macmillan)

Tidningsartiklar

- "How could this be allowed to happen" *Cyprus Mail* 28 april 2009
- "For the priest with a crusade the campaign never ends" *Cyprus Mail* 5 april 2009

”Anti-trafficking offices to be expanded” *Cyprus Mail* 12 mars 2009

“Cabaret owners cause mayhem” *Cyprus Mail* 17 februari 2009

“Cabaret owners will block crossing points if demands not met” *Cyprus Mail* 5 februari 2009

“Cabaret owners: we do nothing wrong” *Cyprus Mail* 16 oktober 2008

“Sylikiotis firm against trafficking” *Cyprus Weekly* 19-25 september 2008

“Visa ruling will not help women” *Cyprus Mail* 19 september 2008

Muntliga källor

Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008

- Anförande från inrikesministern Neoklis Sylikiotis; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008
- Uttalande från Rita Superman, ansvarig på polisens anti-trafficking enhet; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008
- Anförande från Mine Yucel; Conference on Trafficking in Women for Sexual Exploitation, 13 oktober 2008

International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

- Uttalande från Alina Budeci, representant för NGO:n La Strada Moldavien; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.
- Uttalande från Rita Superman, ansvarig på polisens anti-trafficking enhet; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.
- Information presenterad av Haris Stavrakis, advokat och representant från NGO:n STOP; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.
- Anförande från riksåklagare Petros Clerides; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.
- Anförande från inrikesministern Neoklis Sylikiotis; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.
- Uttalande från representant för de sociala myndigheterna i Nicosia; International Anti-trafficking conference, November 19-21, 2008, Nicosia.

Internetkällor

Europarådets hemsida:

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Flags-sos_en.asp (2009.05.06)

FN:s hemsida, konventioner och ratificeringar:

http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12-a&chapter=18&lang=en (2009.05.06)

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/states.htm> (2009.05.06)

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/reservations-country.htm#N25> (2009.05.06)

Svenska regeringens hemsida om mänskliga rättigheter:

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/index.cgi?action=pod_show&id=61&module_instance=10 (2009.05.19)

Bilaga 1 Lista över deltagare

Group of Experts who drafted the National Action Plan

- 1. Law Office**
- 2. Police**
- 3. Ministry of Justice and Social Order**
- 4. Ministry of Exterior**
- 5. Ministry of Labour and Social Security [Social Welfare Department]**
- 6. Ministry of Interior**
- 7. Family Planning Association**
- 8. Pancyprian Welfare Council**
- 9. Action for Support Equality and Antiracism**
- 10. Association for the Prevention and Handling of Domestic Violence**
- 11. International Association for the Protection of Human Rights**

Källa: The Mediterranean Institute of Gender Studies (2007) "*Mapping the realities of Trafficking in Women for the purpose of sexual exploitation in Cyprus*"

Bilaga 2 Kontrakt för artister

CONTRACT

We the undersigned:

1. ....
 Manager of Night Club/Cabaret

2. ....
 Artist Agent

3. See names below
 ....
 Artist(s)

Agree and accept the following:

1. The artist(s) will be employed solely with the .....
 Cabaret/Night Club at..... and will not be employed
 or perform in any other cabaret/night club in Cyprus under any
 circumstances during the period of validity of this contract. The
 artist(s) will participate in all the floor shows of the above cabaret/
 night club and will stay in the cabaret/night club during its working
 hours i.e. from 9.30 p.m. to 4.00 a.m.

2. The artist(s) is/are allowed one day off every week. In case of
 sickness he/she/they should obtain a certificate from a **government**
medical officer at the beginning of the sickness period.

3. The contracting parties i.e. the manager of the cabaret/night club,
 the artist agent and the artist(s) agree on the following with respect
 to the daily wages of the artist(s):

(a) Gross daily wages for each artist	£ 16.00 - GROSS
(b) Deductions:	
1. (i) Income Tax	£ 1.60 - DAILY
(ii) Accommodation	£ 1.40 - DAILY
(iii) Ticket fares to and from Cyprus	£ 1.50 - DAILY
(iv) Artist Agent commission	£ 1.50 - DAILY
(c) Artist(s) net daily wages	£ 10.00 - DAILY
Total (B+C=A)	£ 16.00

ESTABLISHMENT

DEBUT

FIVE DAYS AFTER ARRIVAL

DURATION

THREE MONTHS

APPOINTMENTS

£ 16.00 DAILY Gross

VOYAGES

SPECIAL CONDITIONS

Verified, that the artist
 signed in my presence.